

Dr Barbara Dziedzic

**JUBILEUSZ 80-LECIA URODZIN
PROF. DR HAB. MED.
WŁADYSŁAWA ZYGMUNTA TRACZYKA**

Od dzieciństwa do matury

Władysław Z. Traczyk urodził się w Warszawie 27 czerwca 1928 roku w dniu imienin swojej mamy Władysławy Traczyk z domu Dzikiewicz. Był to powód, dla którego otrzymał pierwsze imię Władysław, a drugie imię ojca – Zygmunt. Ojciec Zygmunt Teodor Traczyk był chirurgiem i pracował w Oddziale Chirurgii Szpitala Dzieciątka Jezus. Podobnie jak inni młodzi lekarze ojciec Władysława rozpoczynał swą karierę lekarską, mieszkając na terenie szpitala początkowo sam, a potem z rodziną, pełniąc na przemian dyżury lekarskie zarówno w dzień jak i w nocy. Tu w latach wczesnego dzieciństwa mały Władzio bawił się z rówieśnikami lekarskich rodzin i, jak opowiadała jego mama, czasami miał ciekawe pomysły zaskakiwania sąsiadów swoimi eksperymentami.

Naukę rozpoczął w 1934 roku (w 6 roku życia) w prywatnej Szkole Powszechnej przy ulicy Prezydenckiej, prowadzonej przez Annę Goldman. Nikt nie spodziewał się wówczas, że ta sama pani za parę lat zorganizuje tajne nauczanie na poziomie gimnazjalnym i że odegra wielką rolę w życiu swoich uczniów i w tej liczbie Władysława. Po dwóch latach nauki rodzice przenieśli syna do prywatnej szkoły „Przyszłość” przy ulicy Śniadeckich 17, przy której zamieszkali pod numerem 13. Z tą szkołą wiąże Profesora wiele wspomnień. Lekcje rozpoczynały się codzienną modlitwą w kaplicy, w klasach panowała dyscyplina i nauka niczym nie zakłócona trwała aż do wybuchu II wojny światowej. W wolnych od nauki chwilach Władysław lubił rysować, zwłaszcza pod uważnym okiem znanej akwarelistki Agi Mazaraki-Dziewanowskiej, zaprzyjaźnionej z rodzicami i upatrującej w chłopcu zdolności artystyczne. Wakacje mile wspomina. Spędzał je nad morzem z rodzicami i ciotecznymi braćmi, bądź z dziadkiem Józefem Traczykiem. Bywał też u dziadka Władysława Dzikiewicza w Żyrardowie, zasłużonego nauczyciela dla tegoż miasta. W 1935 roku spędził wakacje w Paryżu. Pojechał tam z mamą w odwiedziny do ojca, który pracował w Klinice Urologicznej Uniwersytetu Paryskiego zdobywając nowe doświadczenia w zakresie urologii. Mile wspomina ten pobyt w willi położonej w ogrodzie, w której z mieszkania rodziców na II piętrze, 7 letni Władzio obserwował z okna codziennie powtarzający się rytuał mycia i czesania 5 jamników przez służące właścicielki domu. Szczegół ten utkwił mu w pamięci z powodu niezwykłego zachowania tych czworonogów. Same ustawiwały się jeden za drugim i grzecznie czekały na swoją kolejkę zaplanowanych czynności. Widoki z Wieży Eiffla i inne atrakcje tak głęboko utkwiły mu w pamięci, że przy kolejnych pobytach w Paryżu w wieku dorosłym, zawsze wracały wspomnienia z dziecięcych lat i chęć ponownego ujżenia miejsc związanych z pobytem z rodzicami.

Po ukończeniu 6 klasy zamierzał kontynuować naukę w gimnazjum, ale wojna pokrzyżowała te plany. W 1939 roku pierwszego dnia ogłoszenia mobilizacji, ojca powołano do wojska w stopniu

Bescheinigung Poświadczenie	
<small>§ 2 Abs. 2 der Ersten Durchführungsvorschrift zur Verordnung über die Einführung einer Arbeitskarte vom 21.12.1940</small>	
<small>§ 3 mit 2 pleinmargen postenweise ergänzender do rozporządzenia o wprowadzeniu karty pracy z dnia 21.XII.1940</small>	
Name: <i>Traczyk</i>	
Vorname: <i>Władysław Zygmunt</i>	
Geboren am: <i>27 Juni 1928</i>	
Geburtsort: <i>Warschau</i>	
Kreis: <i>Maler</i> <i>Warschau</i> 162	
Beruf: <i>Malerei</i>	Berufsgruppe und Art: <i>23/116</i>
<small>ist auf Grund der Verordnung über die Einführung einer Arbeitskarte vom 20. 12. 1940 als arbeitskartepflichtige Person erfasst und ist im Besitze der Arbeitskarte Nr.: <i>19/285251</i></small>	
<small>zarejestrowano został na podstawie rozporządzenia o wprowadzeniu karty pracy z d. 20. 12. 1940 jako osoba, zobowiązana do posiadania karty pracy i posiada kartę pracy</small>	
Nr.: <i>19/285251</i>	
Warszawa, den <i>15. Mai 1943</i> 194	
(Stempel des Arbeitsamts) <i>Arbeitsamt Warschau</i>	
(Unterschrift) <i>[Signature]</i>	
<small>Arbeitskarte verleiht im Besitz des Führers. Należy posiadać kartę w posiadaniu posiadacza karty.</small>	
Abk. 1. Die A 6. Staatsdruckeret Warschau — Nr. 3027-41.	

Karta pracy Władysława Z. Traczyka z czasów okupacji niemieckiej (1943)

porucznika, z zadaniem organizowania szpitali polowych. Matka pomagała w organizowaniu szpitala w budynku szkoły „Przyszłość” przeznaczonym dla hospitalizacji rannych w wyniku bombardowania i innych działań wojennych.

Po zajęciu Warszawy Niemcy wydali zarządzenie o zamknięciu wszystkich szkół, po czym wiosną 1940 roku pozwolili na otwarcie szkół powszechnych i zawodowych z bardzo ograniczonym programem, kontrolowanym przez ich władze. Toteż po ukończeniu 6 klasy w „Przyszłości” Władysław rozpoczął naukę w Szkole Handlowej im. Ewerta, przy ul. Wilczej. W końcu 1942 roku Niemcy zamknęli również Szkołę Handlową i stanął przed faktem poszukiwania odpowiedniej dla siebie szkoły.

W tym czasie w dzielnicy Ochota istniało już kilka szkół administrowanych przez Annę Goldman - tę samą, u której rozpoczął naukę jako sześciolatek. Były to szkoły, które realizowały program nauczania zgodny z programami polskich szkół ogólnokształcących z okresu międzywojennego. Nauczanie było tajne, natomiast przed okupantem władze szkoły legitymowały się programem przygotowującym uczniów do różnych zawodów.

Na początku 1943 roku Władysław trafił do trzeciej klasy poziomu gimnazjalnego, w której między innymi uczyły siostry Pani Przełożonej (Irena i Halina Goldmanówny) oraz nauczyciele z Gimnazjum i Liceum im. Stefana Batorego. Zarejestrowany był jako uczeń przygotowujący się do zawodu malarza pokojowego. Jeden dzień w tygodniu przewidziany był na praktykę u mistrza i musiał być odnotowywany w karcie pracy (patrz karta pracy).

Szkoła mieściła się w budynku usytuowanym przy ul. Mianowskiego. Klasa zajmowała obszerne pomieszczenie na parterze, w którym znajdowało się 45 uczniów (sami chłopcy). Wśród nich był Tomasz Byszewski, Wojciech Fijałkowski, Zbigniew Jaczewski, Tadeusz Jegliński, Tadeusz Korszyński, Wojciech Mieroszewicz, Aleksander Rylski, Ryszard i Stanisław Sagan (bliźniaki), Ryszard Siwicki, i Robert Sztiler. Do klasy wolno było przynosić z domu tylko podręczniki do religii i niemieckiego. Pozostałe książki musiały pozostać w domu, aby w razie rewizji nie wykryto czegoś naprawdę uczonego. W rzeczywistości uczonego nie tylko przedmiotów

Druh Traczyk
 Imię Władysław
 ur. dn. 27 mies. czerwiec 1928 r.
 w Wawronie powiat ~
 Jest harcerzem
 Wstąpił do Związku Harcerstwa Polskiego *)
 dn. 12 mies. kwietnia 1943 r. do Drużyny
 Harcerzy im. Hufiec "Grunwald" Ochota
 w Wawronie. Złożył przyrzeczenie
 harcerskie dn. 6 mies. kwietnia 1943 r.
 na ręce phm. Bogusława
 Otrzymał krzyż harcerski Ser. Chłopki
 (pieczęć okrągła Kom. Ch.)
W-wa dn. 25 m. 6 1949
 (miejscowość) (miesiąc) (rok)
 *) Wpisać datę wstąpienia do drużyny zuchów (jeśli był zuchem)

4 W. Traczyk (podpis posiadacza książeczki służbowej)

5

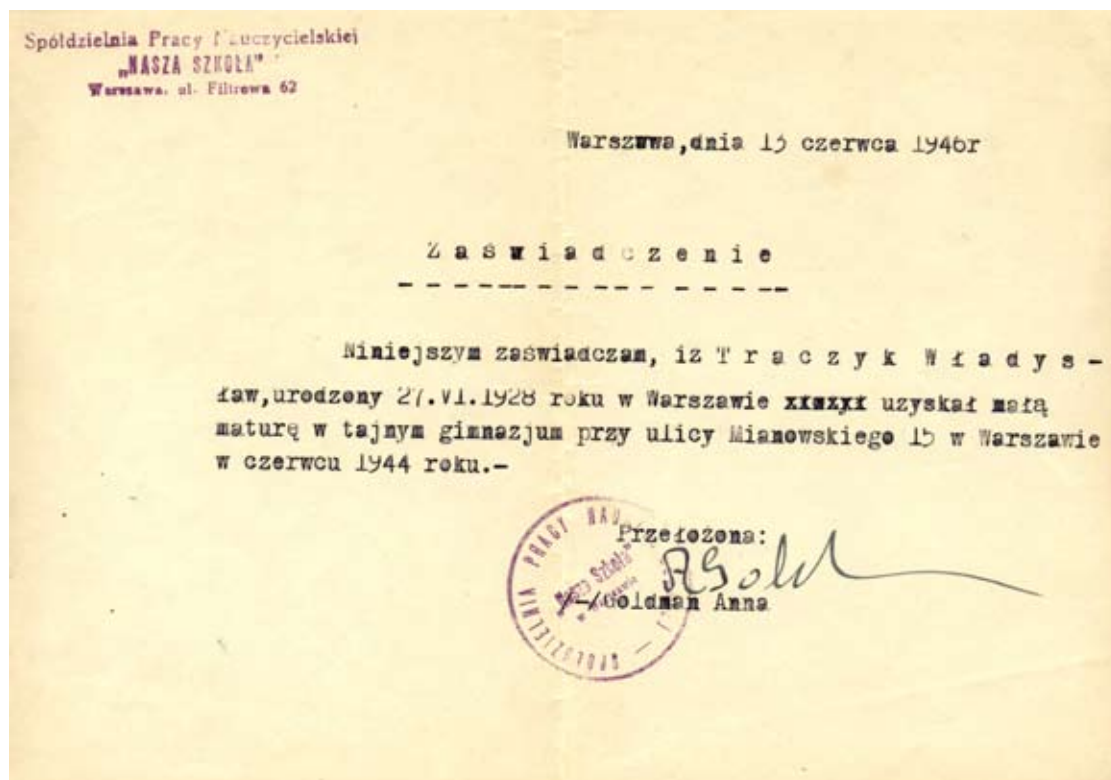
Książeczka Służbowa ZHP Władysława Z. Traczyka (1946)

na poziomie gimnazjalnym, ale także kształtowano świadomość więzi narodowej i potrzebę współdziałania w obronie wolności. Większość uczniów jego klasy należała do tajnych organizacji, w tym również do Związku Harcerstwa Polskiego pod kryptonimem Szarych Szeregów. Dnia 12 kwietnia 1943 roku Władysław został przez kolegów wciągnięty do tej organizacji. Wstąpił do Drużyny wchodzącej w skład Hufca „Grunwald”-Ochota. W dniu 6 grudnia 1943 roku złożył przyrzeczenie harcerskie na ręce pkm „Bogusława”. Jedyne dokumenty, które upamiętnia te wydarzenia, to jego książeczka służbowa Związku Harcerstwa Polskiego Seria VIII, No O215, wydana 25 czerwca, w 1946 roku.

Zbiórki 5 osobowego zastępu kolegów z klasy odbywały się w prywatnym mieszkaniu przy ul. Filtrowej. Zastępowy - druh „Wichura”, prowadził szkolenie w zakresie zasad konspiracji, podstaw musztry, terenoznawstwa, rozpoznawania stopni i rodzajów broni żołnierzy i oficerów Wehrmachtu. W kwietniu 1944 roku Zastępowy z przyczyn bliżej nieznanych przestał przychodzić na zbiórki. Po kilku tygodniach daremnego oczekiwania na niego, niektórzy wstąpili do innych organizacji, większość zaś łącznie z Władysławem przystąpiła do egzaminu małej matury i egzaminów do Liceum im. Stefana Batorego. Egzaminy zdał w czerwcu 1944 roku.

W swoich wspomnieniach Profesor napisał, że w czasie egzaminu, kiedy tłumaczył tekst Liwiusza z języka łacińskiego na język polski, nagle usłyszał sygnał alarmu dochodzący z głównej kwatery żandarmerii polowej mieszczącej się w domu akademickim przy Placu Narutowicza. W chwilę potem, usłyszał za oknem tupot kroków i przez zniszczoną miejscami farbą zamalowanych szyb, ujrzał żandarma z karabinem maszynowym, stojącego na odległość wyciągniętej ręki. Po pewnym czasie ciszę panującą w klasie przerwał huk salw karabinowych, dochodzący z zewnątrz z niedalekiej odległości. Wszyscy w spokoju dotrwali do przerwy lekcyjnej. Później dowiedzieli się, że była to egzekucja zakładników.

Dnia 1 sierpnia 1944 o godz. 17⁰⁰ rozpoczęło się Powstanie Warszawskie. Ulica Śniadeckich przy której mieszkał, znalazła się pod stałym ostrzałem karabinów maszynowych rozmieszczonych w bunkrze przed szkołą przy ul. Śniadeckich 17, zamienioną przez Niemców na szpital wojskowy.

Zaświadczenie o zdaniu małej matury w czerwcu 1944 roku, z podpisem Anny Goldman

W piśmie *Polsce Wierni* Nr 9 (105) z września 2004 roku, na stronie 11, w artykule p.t. „Z Szarych Szeregów do Powstania Warszawskiego” Profesor wspomina tamte lata i brawurowy swój udział w naprawianiu barykady pod ostrzałem niemieckich pocisków. Warto zacytować jego słowa; które oddają motywację tego udziału: „*W poczuciu pełnej odpowiedzialności za złożone przyrzeczenie w Szarych Szeregach wykonywałem polecenia komendanta, uczestnicząc we wszystkich wymienionych zadaniach z białą-czerwoną opaską na ramieniu.*”

W dniu 6 października wraz z rodziną i innymi mieszkańcami Warszawy pod eskortą uzbrojonych żołnierzy niemieckich był zmuszony opuścić Warszawę. Szedł ze wszystkimi do Ursusa, ulicą Wawelską, Grójecką i przez Okęcie. Po drodze mijali kwartał między ulicą Wawelską, Pługa, Mianowskiego i Uniwersytecką, w którym mieściła się jego tajna szkoła. Tam walczyli w szeregach AK koledzy ze szkoły m. in. mecenas Wojciech Mieroszewski z jego klasy. Spalony i w znacznej części zburzony kwartał domów świadczył o tym, jak zacięta była walka. Wojciech tę walkę przeżył. Do dziś Profesor spotyka się z nim 2 razy w roku w Liceum im. Stefana Batorego w gronie byłych wychowanków tajnego nauczania w szkole Anny Goldman.

Po opuszczeniu Warszawy Władysław zmywał szkło laboratoryjne w ewakuowanym Szpitalu Dzieciątka Jezus, który mieścił się w fabryce „Stomil” w Piastowie pod Warszawą.

W dniu 1 kwietnia 1945 roku rozpoczął naukę w Liceum im. Stefana Batorego przy ul. Myśliwieckiej 4, w Warszawie. Ucząc się, jednocześnie wraz z kolegami uczestniczył w odgruzowywaniu liceum, którego pierwsze piętro było całkowicie spalone i zdarzało się, że w czasie obfitych opadów krople deszczu spadające na uczniów z sufitu „uatrakcyjniały” prowadzone lekcje, z powodu konieczności przesuwania ławek. Ostatni egzamin maturalny w klasie matematyczno-fizycznej zdał 27 czerwca 1946 roku.

Okres studiów na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego

W październiku 1946 roku rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończył je 18 lipca 1951 roku jako pierwszy spośród trzystu studentów całego kursu (miał wówczas 23 lata).

Przez pierwsze trzy lata utrzymywał kontakt z młodzieżą Liceum im. Stefana Batorego. Należał nadal do drużyny harcerskiej 23 WDH i w okresie letnim uczestniczył w obozach tej drużyny. W 1946 roku był oboźnym w Ustroniu Morskim koło Ustki, w 1947 roku był komendantem obozu nad Jeziorem Łańskim na Mazurach i nad Jeziorem Brzeźno na Pomorzu. Przez około pół roku był hufcowym Hufca harcerzy Powiśle aż do czasu zmian organizacyjnych w ZHP. Bogdan Bartnikowski w książce p.t. „*Opowieści Zastępowego*” wydanej przez Krajową Agencję wydawniczą RSW „Prasa-Książka- Ruch” w 1983 roku, na stronach 38-41 oraz 42-44 wspomina druha Władysława. Z tych relacji wynika, że był bardzo wymagającym wychowawcą, ale również wzorem stawiania wymogów przede wszystkim sobie. Te zaobserwowane przez autora książki cechy charakteryzowały doktora, a później profesora Traczyka przez wszystkie lata jego pracy zawodowej i naukowej.

W czasie trwania roku akademickiego Władysław wykorzystywał czas maksymalnie na zdobywanie wiedzy. Przez 4 lata uczył się języka angielskiego w Szkole Metodystów przy Placu Zbawiciela i przez dwa lata języka rosyjskiego, na kursach prywatnych. W tym czasie nie było lektorów języków obcych na wyższych uczelniach.

W latach 1948/1949 i 1949/1950 był jednocześnie wolnym słuchaczem Akademii Sztuk Pięknych, studiując rysunek odręczny pod kierunkiem profesora Edwarda Kokoszki. Była to kontynuacja jego zainteresowań z dzieciństwa. Szkoda tylko, że jego dziecięce prace, które oceniano pochlebnie, uległy w czasie Powstania Warszawskiego spaleni w mieszkaniu kamienicy przy ul. Śniadeckich 13. Chęć łączenia zainteresowań plastycznych z medycyną wynikała również ze sprzyjającego usytuowania siedziby ASP w sąsiedztwie Katedry Fizjologii, obiektu jego największych zainteresowań.

W czasie IV roku studiów Władysław Traczyk uczestniczył w pracy Koła Medyków jako członek jego Zarządu i jednocześnie był aktywnym członkiem koła naukowego, pracując na wolontariacie w Zakładzie Fizjologii Człowieka, kierowanym przez profesora Franciszka Czubalskiego. Był to wówczas ośrodek czołowy w skali naszego Kraju. Ukoronowaniem pracy na wolontariacie, było zatrudnienie go od 1 września 1950 r. (w czasie V roku studiów) na stanowisku młodszego asystenta w Zakładzie Fizjologii. Fakt ten przesądził o rezygnacji z dalszego uczęszczania na zajęcia w Akademii Sztuk Pięknych. Potrzebował teraz więcej czasu na badania naukowe, którym oddał priorytet. Od tej chwili nauka stała się pasją jego życia. Dopiero w roku 1980 w czasie pobytu w Bierutowicach, patrząc z tarasu domu wczasowego, na zmieniającą się w świetle słońca zimową panoramę gór, zapragnął utrwalić ją w postaci obrazu. Sięgnął po farby olejne i udało się. Odtąd godził fascynację nauką uprawianą na co dzień z malarstwem uprawianym sporadycznie w okresie urlopów letnich i zimowych.

Stopnie i tytuły naukowe

12 grudnia 1955 roku Rada Wydziału I Moskiewskiego Instytutu Medycznego w Moskwie, nadała lekarzowi medycyny Władysławowi Traczykowi stopień naukowy kandydata nauk medycznych (równoważny doktorowi nauk medycznych) na podstawie rozprawy p.t. *„Stany czynnościowe wyższych ośrodków układu nerwowego, a czynność układu przysadkowo nadnerczowego”*. W dniu 2 lutego 1962 roku Rada Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie nadała mu stopień naukowy docenta (odpowiadający stopniu naukowemu doktora habilitowanego nauk medycznych) po przedstawieniu pracy doświadczałnej p.t. *„Wpływ niektórych fizjologicznie aktywnych związków wprowadzonych do komór mózgowych na czynność odruchową i potencjały bioelektryczne mózgu”* oraz po zakończeniu przewodu habilitacyjnego. W dniu 8 marca 1973 roku Rada Państwa nadała dr hab. med. Władysławowi Traczykowi tytuł naukowy: profesora nadzwyczajnego nauk medycznych, a w listopadzie 1980 roku tytuł naukowy: profesora zwyczajnego.

Praca naukowa w ośrodkach zagranicznych

W 1952 roku prof. Franciszek Czubalski piastujący jednocześnie urząd rektora Akademii Medycznej w Warszawie, zaproponował młodszemu asystentowi Władysławowi Traczykowi wyjazd do ZSRR na studia aspiranckie w zakresie fizjologii, równoważne studiom doktoranckim. Propozycja spotkała się z akceptacją zainteresowanego i Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej delegowało go w 1952 roku do cieszącego się dużym uznaniem naukowym ucznia Pawłowa, profesora Michaiła Aleksandrowicza Usyjewicza - kierownika Katedry Fizjologii I Instytutu Medycznego im. Sieczenowa w Moskwie.

Na podstawie wykonanej tam pracy doświadczałnej p.t. *„Stany czynnościowe wyższych ośrodków układu nerwowego, a czynność układu przysadkowo – nadnerczowego”* Rada Wydziału I Instytutu Medycznego w Moskwie przyznała mu w dniu 12 grudnia 1955 roku stopień naukowy kandydata nauk medycznych, równoważny ze stopniem doktora nauk medycznych. Poza pracą naukową dr Władysław Z. Traczyk prowadził zajęcia ze studentami i był delegowany do innych zakładów i instytutów naukowych w Moskwie i w Leningradzie, w celu zapoznania się z tematyką i metodyką prowadzonych tam badań.

W okresie 3 letniej aspirantury wiele zdarzyło się w życiu Władysława Traczyka. Przede wszystkim 1 stycznia 1953 roku zmarł niespodziewanie jego ojciec, prof. dr hab. Zygmunt Teodor Traczyk, kierownik Katedry i Kliniki Urologii Akademii Medycznej w Warszawie. Śmierć była przedwczesna (w wieku 54 lat), z powodu zatoru tętnicy płucnej po operacji pęcherzyka żółciowego. Planowo miał wrócić ze szpitala przed Nowym Rokiem i dokończyć rozpoczęte prace, pozostawione na biurku. Niestety, los zrzucił inaczej. Władysław Traczyk utracił najbliższą osobę, ponadto boleśnie przeżywał osamotnienie i cierpienie matki, którą po

pogrzebie ojca zostawił w Warszawie na dalsze 2 lata swojej aspirantury.

Jakby na ukojenie bólu jakiego doznawał po stracie ojca, poznał swoją przyszłą żonę Zdzisławę Traczyk, z domu Andrysik. Ślub odbył się 7 grudnia 1954 roku.

Przyjemnym wspomnieniem z tego okresu był przyjazd profesora F.Czubalskiego do Moskwy. Złożył on swojemu uczniowi wizytę w pokoju akademickim i odbył z nim bardzo serdeczną rozmowę.

Od września 1959 roku do kwietnia 1960 roku dr Traczyk jako adiunkt Zakładu Fizjologii PAN otrzymał stypendium Polskiej Akademii Nauk na pobyt naukowy w Zakładzie Neuroendokrynologii Instytutu Psychiatrii w Londynie pod kierunkiem dr George'a W. Harrisa, światowej sławy neuroendokrynologa. Uczestniczył w badaniach nad cyklem owulacyjnym u świnek morskich. Wyniki badań opublikował wraz z B. Donowanem i G. W. Harrisem w *The Journal of Physiology*, 1962, vol. 161, 227-236.

W czasie pracy w Londynie, mimo skromnego stypendium zaprosił do siebie żonę na okres świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku z nadzieją wspólnego zwiedzania Londynu. Niestety, zarówno paszport jak i wiza były gotowe po tym terminie. W rezultacie żona sama zwiedzała Londyn, a w drodze powrotnej otrzymała zadanie przywiezienia do Zakładu Fizjologii PAN otrzymane w darze od Zakładu Neurofizjologii w Londynie fretki, jako przydatne zwierzęta laboratoryjne w zaplanowanych badaniach. Było z nimi trochę problemu, ale szczęśliwie wylądowały na warszawskim lotnisku, gdzie oczekiwała na nie asystentka Zakładu Barbara Kruk.

Od 30 sierpnia 1966 roku docent Traczyk jako kierownik Zakładu Fizjologii Akademii Medycznej w Łodzi otrzymał stypendium fundacji Forda i do dnia 1 marca 1967 roku pracował pod kierunkiem prof. Charles'a H. Sawyera w Instytucie Badania Mózgu Uniwersytetu Kalifornijskiego w Los Angeles. Uczestniczył w badaniach nad czynnością mózgu i podwzgórza. Wyniki badań opublikował w *Acta Physiologica Polonica*, 1971, vol.22, 411-429. Współautorami pracy są: D. I. Witmoer i C. H. Sawyer.

Okres pobytu w Los Angeles wiąże Profesor ze wspomnieniami szczególnie ciepłego przyjęcia i troski profesora Charlesa Sawyera o właściwe zakwaterowanie na miejscu oraz stworzenie maksymalnie korzystnych warunków badań naukowych. Stypendium pozwalało na oszczędności, za które kupił w Niemczech pierwszy w swoim życiu samochód.

Pracownicy Zakładu Fizjologii PAN. Siedzą od lewej: Elżbieta Żuber - bibliotekarka, Halina Zarzycka - sekretarka, mgr Barbara Kruk - asystentka, obecnie dr hab., Wanda Radziszewska - laborantka, Anna Gajowczyk i Janina Pokorska - obsługa zwierzętarni. Stoją od lewej: Ryszard Szostak - magazynier, lek med. Józef Beck - asystent, lek wet. Franciszek Przekop - asystent, lek med. Bogdan Sadowski - asystent, (obecnie prof. dr hab), doc. Władysław Z. Traczyk - adiunkt, mgr chemii Tadeusz Kubaj - asystent, Janina Porębska - nadzór nad zwierzętarnią i mgr farm. Zofia Brzezińska - asystent (23 VI 1962)

W październiku i listopadzie 1969 roku otrzymał stypendium Światowej Organizacji Zdrowia w celu poznania działalności naukowej i dydaktycznej ważniejszych ośrodków naukowych w Anglii i Szwecji.

Od 1 września 1980 roku do 27 sierpnia 1981 r. prof. Traczyk uczestniczył w badaniach nad udziałem neuropeptydów w regulacji rozrodu, finansowanych przez Canadian Medical Research Council. Pracował w Zakładzie Fizjologii Uniwersytetu Manitoba w Winnipeg w Kanadzie, dokąd został zaproszony przez prof. Wiktora Halicka, kierownika tegoż Zakładu.

W 1988 roku jako stypendysta Fundacji Fulbrighta, pracował przez 6 miesięcy w Regionalnym Centrum Badania Naczelnych w Oregonie, w Pracowni Neuroendokrynologii Rozrodu, której kierownikiem był dr Harold Spies. Uczestniczył w realizacji badań nad rolą neuropeptydów w regulacji wydzielania gonadotropin.

Działalność zawodowa i naukowa

Zakład Fizjologii Polskiej Akademii Nauk

Po ukończeniu aspirantury i powrocie w styczniu 1956 r. do Katedry i Zakładu Fizjologii w Warszawie, prof. Franciszek Czubalski, jako kierownik Katedry i jednocześnie członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, zaproponował doktorowi Traczykowi zorganizowanie Pracowni Fizjologii przy VI Wydziale Polskiej Akademii Nauk. Lokalizację jej przewidział w budynku Centralnej Poradni Zdrowia Psychicznego przy ulicy Jazgarzewskiej. Oficjalnie Pracownia została powołana dopiero 1 kwietnia 1957 roku pod nazwą „Zakład Fizjologii Polskiej Akademii Nauk”. Trzeba było organizować wszystko od podstaw. W sąsiedztwie Poradni mieściła się zwierzętarnia. Szczekanie psów zakłócało pracę Poradni, ale dla dra Traczyka zatrudnionego na etacie adiunkta, zwierzętarnia była nadzieją jako niezbędny atrybut placówki naukowo badawczej. Profesor Czubalski pozostawił mu pełną swobodę w ukierunkowaniu badań, w zakupie niezbędnego wyposażenia w sprzęt i aparaturę naukową, jak też w doborze pracowników naukowych i technicznych.

Była to w życiu doktora pierwsza placówka, którą faktycznie sam kierował mając upoważnienie profesora Czubalskiego, formalnego kierownika Zakładu Fizjologii PAN. Doktor Traczyk poza pracą organizacyjną i naukową ponosił ciężar wszelkich problemów związanych z organizowaniem Zakładu. Rozbudowa zwierzętarni została zakończona w grudniu 1956 roku, tj. po roku od rozpoczęcia organizowania Zakładu. W lutym 1957 roku na wniosek ówczesnego

Nowe laboratorium i rozbudowana zwierzętarnia Zakładu Fizjologii Polskiej Akademii Nauk przy ul. Jazgarzewskiej 1 w Warszawie

ministra Zdrowia i Opieki Społecznej prof. Rajmunda Barańskiego polecono dobudować do Zwierzętarń część laboratoryjną, a zajmowany lokal zwrócić Poradni Zdrowia Psychicznego. Budowę nowego laboratorium ukończono we wrześniu 1959 roku.

Piętą Achillesową było załatwianie wszystkich spraw administracyjnych, które należały do powinności urzędnika administracji PAN, a nie pracownika naukowego. Niestety, taki pracownik pojawiał się tylko na krótko 2 razy w tygodniu. Aby maksymalnie wykorzystać czas na pracę naukową w okresie przeznaczonym na budowę pomieszczeń dla Zakładu Fizjologii PAN, doktor Traczyk nawiązał kontakt z wybitnym neuroendokrynologiem dr George'em H. Harrisem, kierownikiem Zakładu Neuroendokrynologii Instytutu Psychiatrii w Londynie. Otrzymał od niego zaproszenie do udziału w badaniach zaplanowanych na okres dwuletniej pracy. Jednakże prof. Czubalski wyraził zgodę tylko na okres 7 miesięcy. Po powrocie z Londynu i po przeprowadzce do nowych pomieszczeń, dr Traczyk wraz z zespołem zapowiadających się pracowników naukowych, a także bardzo zaangażowanych pracowników technicznych wiele dokonał. Sam wyraził opinię, że dwa lata pracy obejmujące rok 1960 i 1961, uważa za najbardziej wydajne z całego okresu pracy naukowej. W tych latach dokonał oryginalnych i znaczących obserwacji naukowych nad czynnością ośrodków w mózgowiu w procesie ich pobudzania i hamowania. Prace zostały opublikowane, ale nie udało się ich dalej rozwijać mimo, że doktor Traczyk w lutym 1962 roku otrzymał stopień naukowy docenta, równoważny doktorowi habilitowanemu medycyny i sam stworzył warunki do kontynuowania badań, pewne okoliczności zmusiły go do rezygnacji z pracy w tym ośrodku. Te okoliczności, to odejście prof. Czubalskiego na emeryturę w czerwcu 1962 roku i przejęcie kierownictwa Zakładem przez prof. Włodzimierza J. Misiurę. Był on specjalistą fizjologii pracy i zapowiedział zmianę kierunku badań, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami. Dla docenta Traczyka były to zawiedzione nadzieje na stworzenie liczącego się w świecie ośrodka badań procesów transmisji mózgu. Przerwanie rozpoczętej pracy zdecydowanie niekorzystnie wpłynęło na jego dalszą działalność. Wiedział, że bezpowrotnie utracił pracę, jakiej pragnął tj. pracę wyłącznie doświadczalną. Zdawał sobie też sprawę z tego, że wraz z odejściem profesora Czubalskiego na emeryturę, utracił orędownika swoich dalszych planów naukowych, człowieka wielkiego formatu, życzliwego. Odszedł z Zakładu Fizjologii PAN, mimo ogromnego wkładu

Okolicznościowe spotkanie z prof. Franciszkiem Czubalskim w Zakładzie Fizjologii Człowieka Akademii Medycznej, w Warszawie, przy ul. Krakowskie Przedmieście. Prof. Czubalski na pierwszym planie (1961).

pracy, licznych publikacji, dużego dorobku naukowego i przygotowania pracowników do ukierunkowanych badań mózgu. To docent Traczyk dał asystentom tematy prac doktorskich i kierował ich zakończeniem, ale procedura zatwierdzania i nadania stopnia naukowego docenta przedłużała się i nie mógł być promotorem tych prac.

Warto w tym miejscu przytoczyć końcową treść pisma desygnowanego przez profesora Czubalskiego i skierowanego 14 grudnia 1963 roku do sekretarza VI Wydziału PAN w sprawie aparatury dla docenta Traczyka.

„Uważam, że wkład pracy wniesiony przez Kolegę Traczyka przy zorganizowaniu Zakładu Fizjologii PAN zobowiązuje moralnie Wydział VI Nauk Medycznych do udzielenia mu pomocy przy tworzeniu nowego warsztatu pracy naukowej na terenie Zakładu Fizjologii Akademii Medycznej w Łodzi. Ze swej strony proponuję powołanie komisji, która zbada możliwości czasowego wypożyczenia aparatury Kol. Traczykowi, mając na uwadze dobro rozwoju badań naukowych – podstawowego obowiązku Polskiej Akademii Nauk.”

W załączeniu fotografia z roku 1961 upamiętniająca okolicznościowe spotkanie z prof. Franciszkiem Czubalskim w Zakładzie Fizjologii Człowieka na Krakowskim Przedmieściu.

Teraz docent Traczyk stanął przed faktem konieczności wyboru nowego miejsca zatrudnienia. Dr B. Donovan, z którym pracował w Londynie wyjeżdżał akurat na 2 lata do San Francisco i zaproponował mu na ten okres objęcie po nim stanowiska u prof. Harrisa. Oferta była imponująca, ale wiązała się z wyjazdem z rodziną, w tym z synem w wieku szkolnym. Wygranie konkursu na stanowisko kierownika Katedry Fizjologii Akademii Medycznej w Łodzi, rokowało perspektywicznie bardziej stabilne zatrudnienie w kraju i tę szansę wybrał. Przez jakiś czas nie był pewien czy dokonał właściwego wyboru, ale potem nie wracał już do tego tematu.

Zatrudnienie w Akademii Medycznej w Łodzi

Doc. Traczyk z mieszanymi uczuciami rozpoczął swoją działalność w nowym miejscu pracy i w nowych warunkach. Łódzkie środowisko akademickie było mu bliżej nieznane, oczywiście za wyjątkiem uczestników wspólnych zjazdów i konferencji naukowych, w których sam uczestniczył i miał okazję poznać ich aktualne wyniki badań. Inaczej było w Warszawie, gdzie w czasie

Pracownicy Zakładu Fizjologii Akademii Medycznej w Łodzi. Siedzą od lewej: lek med. Włodzimierz Oliskiewicz, lek med. Andrzej Drewczyński, doc. Władysław Z. Traczyk, dr med. Tadeusz Toczyski, doc. Jan W. Guzek. Stoją od lewej: lek med. Andrzej Cyrkowiec, lek med. Andrzej Klimek, mgr biol. Maria Przasnyska, mgr farm. Helena Leśnik i mgr biol. Tadeusz Tomas (5 III 1970)

studiów poznał zespoły pracowników dydaktycznych wszystkich katedr, w których miał wykłady i zajęcia praktyczne. Tu trzeba było wszystko zacząć od początku, poznawać środowisko w trakcie codziennej pracy. Blżej znał tylko prof. Aleksandra Pruszczyńskiego, kolegę swojego ojca z czasów kiedy profesor Pruszczyński mieszkał w Warszawie. Mógł więc z pełną wiarą zasięgnąć jego życzliwej rady, co było mu potrzebne. Nie nawiązywał bliższych znajomości, bo nie czuł takiej potrzeby. Był powściągliwy w wypowiedziach, miał trochę „sztywny kręgosłup”. Ta ostatnia właściwość nie ułatwiała mu życia. Najważniejszym jego zadaniem było stworzenie warunków do kontynuowania rozpoczętych w Warszawie badań naukowych, zapanowanie w pozytywnym tego słowa znaczeniu nad istniejącym już zespołem pracowników naukowych, których miał dopiero poznać i tchnąć w nich zapał, chęć i zainteresowanie nowymi propozycjami badań. Nade wszystko największą potrzebą chwili była organizacja pracy dydaktycznej, którą od tego czasu musiał polubić.

W Zakładzie Fizjologii Akademii Medycznej w Łodzi po odejściu na emeryturę prof. Mieczysława Wieruchowskiego w roku 1952, funkcję pełniącego obowiązki kierownika Zakładu sprawował do września 1963 roku dr med. Józef Sysa, były współpracownik prof. Wieruchowskiego.

Docent Traczyk objął stanowisko kierownika Katedry i Zakładu Fizjologii AM w październiku 1963 roku. Początki były trudne. Dr Sysa zajęty był przygotowaniem obrony pracy na stopień naukowy docenta i nie wiązał swojej przyszłości z dotychczasowym miejscem pracy. Poza doktorem Sysą stopień naukowy doktora medycyny miał Jan Wojciech Guzek, którego promotorem pracy był prof. Tadeusz Pawlikowski w roku 1962 i Tadeusz Toczyski, który uzyskał stopień dr med. w 1965 roku. Promotorem jego pracy był prof. Franciszek Venulet. Niestety, w roku 1970 wszyscy zostali wstrząśnięci wiadomością o nagłej śmierci dr Toczyskiego. Pozostali pracownicy naukowcy byli głównie lekarzami, zainteresowanymi docelowo pracą kliniczną.

Studenci Akademii Medycznej w Łodzi słuchają wykładu prof. W. Z. Traczyka w sali wykładowej im. Profesora E. Palucha (30 X 1974)

Wymienieni pracownicy zgodnie z oczekiwaniami chętnie włączyli się do zaproponowanych przez docenta Traczyka badań i w konsekwencji pięcioro z nich w różnym czasie zdołało przygotować i obronić rozprawę na stopień naukowy doktora medycyny. W różnym też czasie znaleźli sobie nowe miejsce pracy w klinikach lub w innych ośrodkach medycznych. Od tego czasu przyjmując nowych pracowników w ich miejsce, Profesor wołał zatrudnić biologów niż lekarzy. Trzeba było każdego nowego pracownika od początku wszystkiego nauczyć. Z omówionego zespołu przedstawionego na fotografii tylko dr Barbara Jakubowska-Naziembło i dr Jan Wojciech Guzek związali się Zakładem na wiele lat.

Każdy rok działalności przynosił nowe osiągnięcia w zakresie dydaktyki, rozwoju kadry naukowej i rozwoju badań naukowych.

Działalność dydaktyczna

Od objęcia kierownictwa Zakładu Fizjologii docent Traczyk postawił sobie zadanie unowocześnienia tematyki ćwiczeń z fizjologii, poszerzenia ich zakresu oraz opracowania nowego systemu organizacyjnego i metodycznego prowadzenia ćwiczeń. Celem było nauczenie studentów samodzielności w wykonywaniu doświadczeń na zwierzętach i badaniu podstawowych procesów fizjologicznych u człowieka. Zachęcił wszystkich pracowników dydaktycznych do współdziałania w opracowaniu dla studentów skryptu, który pod jego redakcją ukazał się już w roku 1964 pt. „*Wskazówki do ćwiczeń z fizjologii*”. Skrypt był również udogodnieniem dla prowadzących zajęcia dydaktyczne. Co pewien czas pojawiały się nowe wydania poprawiane i uzupełniane. Łącznie było ich 7. W roku 1973 prof. Traczyk napisał i wydał podręcznik pt. „*Fizjologia człowieka w zarysie*” przeznaczony dla studentów i lekarzy. Podręcznik ten stanowił kompendium niezbędnej wiedzy bogato ilustrowanej rycinami, ułatwiającymi przyswajanie potrzebnego materiału. Doczekał się on 8 wydań. Z czasem wśród studentów zyskał sobie nazwę „Mały Traczyk” dla odróżnienia od dużego, zbiorowego dzieła pt. „*Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej*” wydanego po raz pierwszy w 1980 roku pod

Pracownicy Zakładu Fizjologii Akademii Medycznej. Od lewej siedzą: mgr K. Wiatr, prof. B. Naziembło, prof. Władysław Traczyk, dr hab. M. Orłowska, mgr Gajdowicz. Od lewej w środkowym rzędzie stoją: I. Majewska, H. Wojciechowska, K. Aslanowicz, lek. J. Balcewicz, mgr J. Skóra, mgr. A. Makowska, W. Pawłowski, dr hab. S. Lipińska, dr B. Dziedzic, dr A. Walczewska, dr M. Pawelska. W górnym rzędzie od lewej stoją: dr U. Szkudlarek, A. Sobczyk, dr M. Łuczyńska, dr hab. A. Gorąca (1998)

redakcją W. Z. Traczyka i A. Trzebskiego. Następne wydania ukazały się w roku 1989 i 2001. W roku 1994 pod redakcją prof. Traczyka ukazało się tłumaczenie podręcznika W. F. Ganonga „Fizjologia – podstawy fizjologii lekarskiej.” Przekładu dokonali głównie pracownicy naukowcy Zakładu. W 1999 roku wydana została pod redakcją W. Z. Traczyka „Diagnostyka czynnościowa człowieka”. Jest to opracowanie zbiorowe autorów - specjalistów z różnych ośrodków.

W związku z koniecznością ograniczenia doświadczeń na zwierzętach prof. Traczyk wprowadził do dydaktyki metodę wykorzystania filmów, które były przygotowywane z udziałem pracowników Zakładu i w oparciu o fachowe zaplecze Ośrodka Technik Audiowizualnych i Filmu Naukowo-Dydaktycznego Akademii Medycznej w Łodzi. W ten sposób przygotowano kilka filmów dydaktycznych, z których korzystało wiele ośrodków akademickich.

Od początku roku akademickiego 1963/1964 w Zakładzie Fizjologii poza wykładami dla studentów Wydziału Lekarskiego prowadzone były wykłady i ćwiczenia dla studentów II roku Wydziału Farmaceutycznego; od 1978/1979 dodatkowo dla Oddziału Analityki Medycznej i od roku 1986/1987 również dla studentów II roku Oddziału Lekarsko-Higienicznego. Dla studentów Wydziału Farmaceutycznego profesor Traczyk przewidział podręcznik „Anatomia i fizjologia człowieka,” którego autorami są Bogusław Gołąb, Władysław Z. Traczyk i Michał Karasek. Łącznie ukazały się 3 wydania tej książki.

Wykłady profesora Traczyka zawsze zawierały pewne elementy nowości, które nie były dostępne w podręcznikach. Dlatego, aby zdać egzamin, trzeba było słuchać wykładów, a jeszcze lepiej, notować je i tak też studenci czynili.

Warto w tym miejscu zacytować słowa prof. Jana W. Guzka ze „Sprawozdania z czynności i posiedzeń naukowych Łódzkiego Towarzystwa Naukowego” tom 52, 1998, s. 208:

„Działalność Profesora Traczyka jako nauczyciela akademickiego dotyczy nie tylko wzorowego prowadzenia wykładów i organizacji oraz nadzoru nad ćwiczeniami ale także globalnej strony organizacyjnej procesu dydaktycznego (m.in. opracowania punktowego systemu oceny studentów). Ćwiczenia w ciągu ubiegłych dziesięcioleci uległy znacznemu zmodyfikowaniu, co znalazło wyraz w kolejnych głęboko modernizowanych wydaniach skryptów pomocniczych.”

Miłym akcentem ze strony studentów było złożenie Profesorowi Traczykowi podziękowań,

Po zakończeniu ostatniego wykładu przez prof. Traczyka delegacja studentów II roku - Łukasz Figiel i Natalia Adrianowska - składa podziękowania (20 V 1998)

po wygłoszeniu ostatniego wykładu przed odejściem na emeryturę. Był to wyraz wdzięczności za poniesiony trud za wszystkie lata jego pracy.

Rozwój kadry naukowej

Profesor Traczyk wiedział, że jakość dydaktyki i wyniki badań zależą nie tylko od stopni i tytułów naukowych pracowników, ale także od ich zaangażowania i zainteresowania tematem, od wiedzy, opanowania potrzebnych technik badania, od rzetelności ich wykonania i dokładności. Te dane zawsze były brane pod uwagę w ocenie każdego wyniku. Profesor był wymagający, nikogo nie faworyzował, swoim zaangażowaniem dawał przykład, wiedzą i umiejętnościami stale służył. W miarę potrzeby kontrolował. Wszystkich obowiązywało prowadzenie dokumentacji przebiegu doświadczenia, tak aby można było zawsze do niego wrócić. O wszystkich istotnych sprawach Profesor był informowany i ważniejsze decyzje były z nim uzgadniane. Z reguły zastępstwo w kierowaniu Zakładem powierzał doktorowi, a później docentowi Janowi W. Guzkowi, a po objęciu przez niego w październiku 1974 roku stanowiska kierownika Zakładu Patofizjologii, obowiązki te przejęła dr hab., a później profesor Barbara Naziembło.

Obrona rozprawy na stopień naukowy doktora u profesora Traczyka nie była łatwa. Przede wszystkim doświadczenia były czasochłonne, trudne, wymagające dużej precyzji. Nie mniej jednak 17 osób osiągnęło ten cel, a pięć uzyskało tytuł doktora habilitowanego. Stopień naukowy doktora otrzymali: Barbara Naziembło (15 III 1968), Helena Leśnik (1 XII 1970), Włodzimierz Oliskiewicz (12 XII 1972), Tadeusz Tomas (12 XII 1972), Andrzej Cyrkowicz (21 V 1974), Zdzisław Sobczak (16 XI 1976), Monika Orłowska-Majdak (9 I 1979), Jan Kubicki (8 V 1979), Elżbieta Strumiłło-Dyba (8 V 1979), Sławomir Kosiński (20 V 1985), Anna Gorąca (21 I 1986), Stanisława Lipińska (21 I 1986), Elżbieta Potargowicz (12 IV 1988), Maria Łuczyńska (16 V 1989), Urszula Szkudlarek (20 III 1990), Barbara Dziedzic (22 XI 1994), Maria Pawelska-Zubrzycka (20 VI 1995). Stopień naukowy doktora habilitowanego otrzymało 5 osób: Jan Wojciech Guzek (23 I 1968), Barbara Naziembło (27 XI 1987), Stanisława Lipińska (19 XII 2000), Anna Gorąca (9 I 2001) i Monika Orłowska –Majdak (4 V 2004).

Poniżej fotografia przedstawiająca wejście profesora Traczyka do Pracowni Zakładu Fizjologii po zakończeniu przewodu doktorskiego Barbary Dziedzic (promotor prof. Traczyk) i Anny Walczewskiej (promotor prof. Naziembło). Obrona w jednym dniu dwóch przewodów doktorskich z jednego Zakładu, to szczególna okazja do uroczystego spotkania pracowników. Uwidocznia to fotografia, która przedstawia zadowoloną minę Profesora.

Profesor Traczyk zadowolony po zakończeniu obrony dwóch przewodów doktorskich z Zakładu Fizjologii, pracownicy oczekują na uroczyste spotkanie z tej okazji (22 XI 1994)

Miłe chwile bywały nie tylko z powodu zdobywania stopni naukowych. Dostarczały je różne osiągnięcia pracowników Zakładu, a także spotkania przedświąteczne. Chwile relaksu sprzyjały odpoczynkowi po ciężkiej pracy i mobilizowały do dalszych badań.

Osiągnięcia naukowe

Wyniki badań naukowych

Główne kierunki działalności naukowej Profesora Traczyka, to:

1. Badanie czynności podwzgórza a szczególnie fizjologicznych mechanizmów regulacji, syntezy, transportu aksonalnego, magazynowanie i uwalnianie podwzgórzowych neuropeptydów oraz ich ośrodkowego działania.

2. Badanie czynności ośrodków podkorowych, w tym czynności jądra ogoniastego i układu siatkowatego śródmózgowia.

3. Prace dotyczące metod badania struktur podkorowych mózgowia.

Profesor Jan W. Guzek w artykule będącym przedrukiem wygłoszonego przez siebie referatu pod tym samym tytułem „Profesor Władysław Traczyk – spojrzenie na uczonego, pedagoga i człowieka” (Sprawozdania z czynności i posiedzeń naukowych, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, tom 52, 1998. s. 206-207) pisze o osiągnięciach Profesora w następujący sposób:

„W dorobku badawczym Profesora Traczyka zwracają uwagę opracowane przez niego oryginalne metody badawcze. Profesor Traczyk był pierwszym fizjologiem w naszym kraju, stosującym metody stereotaktyczne do badań neurofizjologicznych. Wśród wczesnych prac Profesora Traczyka wymienić trzeba badania neurofizjologiczne nad doświadczalnym modelem katalepsji. Profesor Traczyk ustalił mianowicie, stosunki ilościowe między kataleptyczną dawką adrenaliny i noradrenaliny powolnie infundowanych do komór mózgu. Demonstrowane przezrocze przedstawia katalepsję po wprowadzeniu do komór mózgu noradrenaliny. Zastygłe w bezruchu psy można było postawić na nóżkach taboretów.

Stosując kaniulę „push-pull” (pozwalającą na jednoczesną infuzję i odsysanie płynu, co daje efekt jakby przemywania tkanki) Profesor Traczyk rozwinął metodę uzyskiwania z określonych okolic mózgu ciał czynnych (np. neurohormonów.) Metodę tę stosowano np dla uzyskiwania

w doświadczeniu „in vivo” hormonu antydiuretycznego (wazopresyny) z przerwanych aksonów biegnących z jądra nadwzrokowego do części nerwowej przysadki. Podobne rozwiązania me-todyczne Profesor Traczyk stosował w badaniach u psa podwzgórza kaniulą „push pull” i jednoczesnym drażnieniem pewnych struktur mózgowia (np. istoty środkowej śródmózgowia i grzbietowego hipokampa).

Wśród priorytetowych osiągnięć badawczych Profesora Traczyka, które wywołały znaczny oddźwięk w środowisku naukowym, wymienić należy przede wszystkim wykazanie już w latach sześćdziesiątych występowania wazopresyny w międzymózgowiu, tj. poza przysadką i podwzgórzem. W latach późniejszych (tj. siedemdziesiątych i osiemdziesiątych) ukazały się liczne publikacje pochodzące z wielu pracowni, a potwierdzające obecność wazopresyny poza podwzgórzem.

Badania nad sprzężeniem zwrotnym pomiędzy tworem siatkowatym a hipokampem dowiodły zależności uzyskiwanych efektów od energii impulsów drażniących twór siatkowaty. Zwrotnie modulowane impulsy elektryczne o małej energii wyzwalały sen; impulsy energetyczne o dużej energii dają efekt wzbudzenia.

Kontynuacją badań wykonanych metodą kaniuli „push-pull” było ilościowe oznaczanie peptydów uwalnianych z przeciętych aksonów lejka po usunięciu przysadki (tj. peptydów obecnych w płynie przemywającym przecięte aksony lejka; pierwsze publikacje z roku 1968). Dalsze prace dotyczyły uwalniania neuropeptydów z płata tylnego przysadki inkubowanego „in situ”.

Szczególne miejsce w dorobku badawczym Profesora Traczyka zajmują prace nad uwalnianiem Substancji P z podwzgórza i przysadki, a w latach ostatnich badania nad czynnikiem kardio-depresyjnym uwalnianym z układu podwzgórzowo-przysadkowego”.

Profesor Traczyk wykazał, że Substancja P uwalniana jest z podwzgórza, z przysadki i do płynu mózgowo-rdzeniowego. Jest to pierwsze doniesienie w całym piśmiennictwie światowym, wykazujące w sposób bezpośredni miejsce uwalniania się do krwi neuropeptydów (Substancji P) o najsilniejszym fizjologicznie działaniu. Stwierdził, że syntetyczny sześćopeptyd odpowiadający końcowemu fragmentowi Substancji P, przewyższa swą aktywnością wasopresyjną aktywność całej cząsteczki Substancji P.

W roku 1976 prof. Traczyk wraz z D. Wilmańską i E. Strumiłło-Dybą wykryli obecność czynnika kardio-depresyjnego w częściowo oczyszczonej tkance podwzgórza wołu. Kolejne badania przy udziale A. Gorącej i M. Orłowskiej-Majdak wykazały jednoczesne uwalnianie przez tylny płat przysadki zarówno czynnika kardio-depresyjnego, jak też wazopresyny.

W 2003 roku (w piątym roku swojej emerytury) prof. Traczyk uzyskał dotację KBN na badanie struktury czynnika kardio-depresyjnego, pozyskiwanego z podwzgórzy i przysadek szczurów. I etap przewidywał wyizolowanie z homogenizatów tych tkanek frakcji o wysokiej biologicznie aktywności kardio-depresyjnej i przesłanie wyizolowanego związku do pracowni biochemii, celem określenia sekwencji aminokwasowej poszukiwanego peptydu (określenia budowy chemicznej). Następny etap miał polegać na odtworzeniu syntezy badanego związku i na potwierdzeniu jego aktywności biologicznej. Profesor Traczyk miał już wówczas pierwsze objawy choroby Parkinsona ograniczające sprawność ruchową. Zależało mu bardzo na dotrzymaniu przewidzianych umową terminów zakończenia poszczególnych etapów badań. Przyjeżdżał do Zakładu na posiedzenia robocze, prowadził z wykonawcami korespondencję pocztą elektroniczną i niepokoił się, bo mimo uzyskania zgody KBN na przedłużenie terminu zakończenia badań, nie udało się nawet i w tym czasie doprowadzić do końca I etapu, który potwierdził tylko dotychczasowe wyniki badań.

Oceniając retrospektywnie, główną przyczyną niedokończenia badań był brak stałej obecności Profesora Traczyka w Zakładzie Fizjologii. Byli współpracownicy zadbali o to, aby przynajmniej portret Profesora Traczyka był obecny w Zakładzie i prof. Dariusz Nowak kierownik Katedry Fizjologii nie tylko wyraził zgodę, ale nawet sam portret ten zawiesił.

Prof. Dariusz Nowak przygotowuje miejsce do zawieszenia portretu prof. Władysława Traczyka

Portret już jest zawieszony (2006)

Osiągnięcia naukowe zastosowane w praktyce, w tym udzielone patenty

1. Konstrukcja w 1959 roku prototypu własnego modelu aparatu stereotaktycznego do badań mózgu psa. Rozwiązania konstrukcyjne tego aparatu umożliwiają podejmowanie wszechstronnych badań nad czynnością ośrodków podkorowych u psów.

2. Konstrukcja własnego modelu uniwersalnego aparatu stereotaktycznego dla zwierząt laboratoryjnych. Aparat ten znalazł zastosowanie do badań w kilku Zakładach Fizjologii w Polsce.

3. Opracowanie wraz z inżynierem Tadeuszem Litwinem własnego modelu aparatu stereotaktycznego dla badań mózgu owcy. Od 1962 roku aparat ten był wykorzystywany przez Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Jabłoncej.

4. Rozpoczęte w 1967 roku badania nad obiektywnym pomiarem działania leków i hormonów na mózgowie zwierząt laboratoryjnych zostały zakończone udzieleniem dwóch patentów: nr 80506 - zgłoszonego w 1970 roku i nr 221576 - zgłoszonego w 1980 roku. Całkowicie oryginalna zasada pomiaru energii impulsów elektrycznych drażniących śródmózgowie i modulującej spontaniczne potencjały bioelektrycznej hipokampa, w układzie sprzężenia zwrotnego, znajduje zastosowanie do obiektywnej oceny stopnia oddziaływania związków biologicznie czynnych na mózgowie.

5. Przy współpracy z Pracownią Peptydów Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego opracował nową wydajną metodę syntezy amidu sześciepeptydu analogu fragmentu substancji P i wykazał jego bardzo wysoką aktywność biologiczną. Został udzielony patent Nr 104364 zgłoszony w 1976 roku.

6. Opracował metodę wytwarzania preparatów peptydowych rozpuszczalnych w płynach ustrojowych z peptydów nierozpuszczalnych w wodzie. Dzięki temu można było badać aktywność biologiczną peptydów, które dotychczas nie były badane ze względu na ich nierozpuszczalność. Metoda ta była wykorzystywana do badania pochodnych fragmentów substancji P (nierozpuszczalnych) w szeregu zakładach współpracujących w zakresie problemu węzłowego 10.4.

7. W dniu 26 kwietnia 1999 roku wraz z Kazimierzem Doleckim i Pawłem Janem Kołodziejskim opublikował w *Biuletynie Urzędu Patentowego* Nr 22 (674) s. 5 „Sposób i urządzenie do zachowania percepcji wzrokowej otoczenia”. Urząd patentowy RP po rozpatrzeniu zgłoszenia oznaczonego numerem 332763 udzielił patentu na rzecz autorów za zgłoszony wynalazek.

Publikacje

Profesor Traczyk opublikował drukiem ponad 90 indywidualnych i zespołowych prac doświadczalnych oraz ponad 100 streszczeń referatów i komunikatów przedstawionych na posiedzeniach towarzystw naukowych, sympozjach, zjazdach krajowych i zagranicznych. Poza tym prof. W. Traczyk ma łącznie 18 pozycji książkowych, monografii i podręczników. Obok wymienionych wcześniej podręczników, profesor Traczyk napisał *Fizjologię ośrodkowego układu nerwowego* - część zbiorowego podręcznika „*Fizjologia człowieka*” pod redakcją prof. J. Waławskiego, którego 3 kolejne wydania ukazały się w latach: 1965, 1967 i 1971. W roku 1966 wydał przez PZWL monografię pt. *Współczesne poglądy na czynność podwzgórza*, a w 1967 wydał przez PWN w serii „Omega” - książkę pt. „*Fizjologiczne mechanizmy popędów i emocji*”. W 1970 roku ukazała się monografia „*Neurohormony*” wydana przez PZWL.

Łączna liczba publikacji całego Zakładu Fizjologii za lata 1965-1998 wynosi 220 prac oryginalnych i 240 komunikatów zjazdowych.

Organizowanie warunków dla działalności naukowej Zakładu Fizjologii

Działalność naukowa Zakładu była finansowana w ramach funduszy statutowych, problemów węzłowych i resortowych oraz grantów KBN i prac własnych, a w roku 1994/1995 z funduszy europejskich przyznanych na współpracę z krajami Europy wschodniej w ramach

European Communities Associated Contract z Leiden University, The Netherlands. W latach 1975-1990 Zakład Fizjologii prowadził koordynację merytoryczną II stopnia w programach węzłowych PAN.

Profesor Traczyk przy udziale pracowników Zakładu Fizjologii zorganizował Konferencję pt.: „Óśrodkowa kontrola przysadki,” która odbyła się w Łodzi w 1970 roku. Poza tym, w roku 1978 zorganizował również w Łodzi XIV Zjazd Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, a w rok później (2-4 VI 1979) był organizatorem Międzynarodowego Sympozjum IBRO-UNESCO w Jabłoncej, poświęconego „Neuropeptydom i przewodnictwu synaptycznemu”. Sympozjum wspierane było przez IBRO (Międzynarodową Organizację Badania Mózgu), której prof. Traczyk był członkiem UNESCO. W roku 1979 z rekomendacji Profesora W. Traczyka Akademia Medyczna w Łodzi nadała tytuł doktora *honoris causa* fizjologowi Królewskiego Karolińskiego Instytutu Medyczno-Chirurgicznego w Sztokholmie, laureatowi Nagrody Nobla, Ulf von Euler’owi.

Działalność naukowo społeczna

Profesor Traczyk był członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej do spraw Kadr Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów (1976-1983), Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego (1986-1991), Rady Naukowej przy MZiOS (1982-1987), Oddziału w Łodzi Polskiej Akademii Nauk, Komisji Endokrynologii, Komitetu Patofizjologii Klinicznej VI Wydziału PAN (1981-1989), Komisji Biologii Zwierząt Laboratoryjnych Komitetu Patomorfologii, później Komitetu Patofizjologii Komórki PAN od 1971 roku, Rady Naukowej Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN (1966-1977), Rady Naukowej Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi (1976-1991), Komitetu Nauk Fizjologicznych Wydziału VI PAN (1966-1969 i od

Laureat Nagrody Nobla, fizjolog, prof. dr Ulf von Euler z Królewskiego Karolińskiego Instytutu Medyczno-Chirurgicznego w Sztokholmie, podczas uroczystości nadania tytułu doktora *honoris causa* przez Senat Akademii Medycznej w Łodzi. Profesor von Euler ubrany w toę siedzi w pierwszym rzędzie pośrodku. Za katedrą stoi prof. dr hab. Władysław Traczyk. Za stołem od lewej siedzą: prof. dr hab. Kazimierz Rybiński - Prorektor, prof. dr hab. Antoni Kotelko - Rektor, prof. dr hab. Jerzy Roźniecki - Prorektor, prof. dr hab. Henryk Rafalski - Prorektor, lekarz Andrzej Zaborowski, prof. dr hab. Antoni Jerzmanowski - Dziekan Wydziału Lekarskiego, prof. dr hab. Stefan Groszkowski - Dziekan Wydziału Farmaceutycznego. W pierwszym rzędzie po prawej stronie siedzi prof. dr hab. Eufemiusz Herman (5 VI 1979)

1978-2005), przewodniczącym Komisji Endokrynologii i Komisji do spraw Mianownictwa Fizjologicznego (do 2007). Był kierownikiem grupy tematycznej w problemie węzłowym „Układ nerwowy”(1976-1985) i w Centralnym Programie Badań Podstawowych 06 (1986-1990), koordynując w trzech kolejnych okresach pięcioletnich badania w zakresie neurohormonalnej regulacji i roli neuropeptydów w ustroju.

Działalność w towarzystwach naukowych

Profesor Traczyk nadal należy do wielu towarzystw naukowych, krajowych i zagranicznych. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego (był przewodniczącym Oddziału Łódzkiego w latach 1963-1971), Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego, Polskiego Towarzystwa Elektroencefalografii i Neurofizjologii Klinicznej (wiceprezes Zarządu Głównego pierwszej kadencji, prezes Zarządu Głównego drugiej kadencji), redaktor działu rozpraw tego Towarzystwa w czasopiśmie międzynarodowym *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology*, prezes Zarządu Głównego (drugiej kadencji) Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, Królewskiego Towarzystwa Lekarskiego w Londynie (1960–1981), Międzynarodowego Towarzystwa Neuroendokrynologicznego, Międzynarodowego Towarzystwa Psychoneuroendokrynologicznego i przewodniczący Zrzeszenia Towarzystw: Polski, Czechosłowacji, NRD i Węgier (jednoroczna kadencja). Przewodniczący Komisji d/s. Współpracy z Zagranicą Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego w okresie 1985–1987.

Inne rodzaje działalności zawodowej i społecznej

Profesor Traczyk uczestniczył w licznych pracach społecznej działalności Uczelni. Pełnił funkcje, które warto wymienić:

- Opiekun studentów II roku i przewodniczący Rady Pedagogicznej II roku Wydziału Lekarskiego i Oddziału Stomatologicznego AM w Łodzi w okresie 1964–1972, a w następnych latach uczestnictwo w Konferencjach Studenckiego Towarzystwa Naukowego i w Komisjach Konkursowych Koła Naukowego Studentów przy Zakładzie Fizjologii.

Od lewej stoi student P. Lipiec, laureat I nagrody Sesji Międzynarodowej Koła Naukowego przy Zakładzie Fizjologii. Za stołem członkowie Komisji Sesji Międzynarodowej: od lewej: prof. Dariusz Nowak, prof. Barbara Naziembło i prof. Władysław Traczyk, dr Maria Pawelska. Sesja odbyła się w ramach XXXV Konferencji Studenckiego Towarzystwa Naukowego Akademii Medycznej w Łodzi (8-10 V 1997).

- Rektorska Komisja ds. Wynalazczości (1967-1974).
- Komisja Dyscyplinarna dla Pracowników Naukowych AM w Łodzi (1968–1972).
- Komisja Dyscyplinarna Odwoławcza dla studentów (1972-1977).
- Rzecznik Komisji Dyscyplinarnej dla Pracowników Naukowo-Dydaktycznych AM w Łodzi (1977-1980).
- Rektorska Komisja ds. Badań Naukowych AM w Łodzi (1972-1980).
- Rektorska Komisja ds. Wydawnictw Naukowych i Skryptów AM w Łodzi (1976), redaktor naczelny wydawnictwa ciągłego *Annales Academiae Medicae Lodzensis* (1978-1998)
- Przewodniczący Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Medycznej w Łodzi (...).

Odnaczenia i nagrody

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1974), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1985), Zasłużony Nauczyciel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (1989), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1998), Medal za Zasługi dla Uczelni Akademii Medycznej w Łodzi (1995), indywidualna nagroda Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej (1998) za podręcznik „Fizjologia człowieka w zarysie”, nagroda indywidualna stopnia pierwszego Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej (1977) za działalność dydaktyczno–wychowawczą, nagroda zespołowa stopnia pierwszego Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej za współautorstwo podręcznika „Fizjologia człowieka”.

Jakim człowiekiem jest Profesor Traczyk?

(cytat z artykułu prof. dr hab. Jana Wojciecha Guzka)

„W ostatniej już części mojego artykułu chciałbym wskazać na niektóre cechy osobowości Profesora Traczyka i odpowiedzieć na pytanie jakim jest człowiekiem? Odpowiedź winna być zwięzła, ograniczę się przeto do tych tylko aspektów, jakie w moim przekonaniu wysuwają się na pierwsze miejsce. Jak wspominałem uprzednio, ówczesny docent Traczyk objął Katedrę i Zakład Fizjologii w Akademii Medycznej w Łodzi w roku 1963. Od razu wówczas dał się poznać swym współpracownikom jako przełożony bardzo wymagający, lecz wymagający przede wszystkim od siebie samego. Ta dyscyplina wewnętrzna ujawniła się bardzo szybko. Wymagał pracy konsekwentnej i upartej, lecz miał do tego moralne prawo, bo sam dawał ten właśnie przykład. Takim zapamiętałem Go z lat przed rokiem 1974 (gdy przed objęciem Zakładu Patofizjologii pracowałem w Zakładzie Fizjologii) i taki pozostał do dziś. Inaczej zresztą nie mógłby dokonać tego, co zostało dokonane, a co omówiłem pokrótce uprzednio. Nie wszyscy z Jego współpracowników mogli, a może chcieli wymaganiom takim sprostać.

*Gdy w miarę upływu lat, potem dziesiątków lat, poznawałem Profesora Traczyka, jak sądzę, coraz lepiej - a ponadto w miarę jak obaj zmienialiśmy się wraz z upływem czasu - zacząłem dostrzegać, iż pod powłoką osoby surowej dla siebie i innych kryje się wewnątrz wrażliwe, a także (niech wolno mi będzie to powiedzieć) w dobrym znaczeniu tego słowa nieśmiałe. Wrażliwość na otoczenie znalazła swój wyraz w znanej nam twórczości malarskiej Pana Profesora. Pewną natomiast nieśmiałość w stosunku do otoczenia zauważyć jest znacznie trudniej - ale z moich długoletnich kontaktów osobistych taki właśnie między innymi wniosek wynika. Obce Mu jest dążenie do wysuwania się na czoło i zapobiegliwa dbałość o własne powodzenie. Nie pamiętam, aby Profesor Traczyk zabiegał dla siebie o zaszczyty i beneficja, choć przecież miał i ma słuszną świadomość wartości owoców własnej pracy. Pełnił i nadal pełni w Uczelni a także poza nią liczne funkcje, są one jednak trudne i czasochłonne, a mało spektakularne: wystarczy przypomnieć, jeśli mówimy o naszej Uczelni, redagowanie *Acta Academiae Medicae Lodzensis*, gdy zaś chodzi o krajową społeczność fizjologów - prace nad polskim mianownictwem fizjologicznym. Nie pamiętam natomiast, aby Profesor Traczyk ubiegał się choćby o godności w hierarchii akademickiej.”*

Życie rodzinne Profesora Traczyka

Przez 35 lat pracy w Łodzi, Profesor Traczyk dzielił swój pobyt między Łodzią a Warszawą. W Łodzi mieszkał od poniedziałku do piątku a pozostałe dni (wliczając okresy świąteczne i urlopy) spędzał w Warszawie ze swoją najbliższą rodziną (matką, żoną i synem). Już po śmierci ojca Profesor zabiegał o to, aby matka nie mieszkała sama i żeby czuła się nadal głową swojej rodziny. Synowa i wnuczek mieli wypełnić pustkę po stracie męża oraz złagodzić uczucie braku obecności syna przez wiele dni w każdym tygodniu. Matka Profesora nie była postacią przeciętną. Była skromna, oddana rodzinie. Kochała syna, a później część swojej miłości przelała na wnuka. Nie eksponowała siebie jako osobę ważną w rodzinie, mimo że była ważną dla całej rodziny jako matka i babcia. Po śmierci męża podjęła pracę w charakterze sekretarki rektora Politechniki Warszawskiej i jednocześnie sekretarza technicznego kwartalnika naukowego *Geodezja i Kartografia*, którego zeszyty opracowywała łącznie przez 26 lat. Niestrudzenie pracowita i uczynna, życzliwa i pomocna wszystkim.

Zmarła 12 września 1979 roku po ciężkiej chorobie. Po Jej śmierci, ukazały się piękne o Niej wspomnienia od Redakcji *Geodezji i Kartografii*, PWN, 1979, tom 28, zeszyt 4 s. 231-232.

Profesor Traczyk ze swoją matką, z którą niewątpliwie łączyły go wspólne przymioty charakteru

W Łodzi prof. W. Traczyk mieszkał w małej kawalerce, wyposażonej w niezbędne meble i przedmioty do pracy: obszerne biurko – dar prof. Pruszczyńskiego, krzesło, maszyna do pisania, półki na książki, wersalka i radio. Na małym stolczku stały zawsze w wazonie te same sztuczne kwiaty, na jednej ścianie wisiała reprodukcja Mony Lisy, a na wprost wersalki fotografie prof. Traczyka i jego żony z roku 1956.

Zdzisława i Władysław Traczykowie

Podczas pobytu w Łodzi Profesor korzystał z obiadów w stołówce Uniwersytetu, natomiast śniadania i kolacje przygotowywał we własnym zakresie. Po powrocie do domu był krótki odpoczynek, a następnie praca do późnych godzin. Chwile wolne od pracy organizowane były po powrocie Profesora do Warszawy oczywiście wtedy, kiedy nie było pilnych korekt, pilnego przygotowywania testów egzaminacyjnych itp. Spotkania towarzyskie wśród grona znajomych były rzadkością, natomiast wraz z żoną chętnie organizował okolicznościowe przyjęcia licznej swojej ciotecznej rodziny lub przez nią był przyjmowany.

Spotkanie rodzinne w domu syna prof. Traczyka

Cieszył się zawsze na myśl zbliżającego się wspólnego urlopu. Lubił czynny odpoczynek. Wyjazdy do Bułgarii miały swoją odrębną zaletę: gwarantowaną pogodę, ciepłe morze i możliwość dłuższego pływania. Polskie jeziora pozwalały na pływanie kajakiem lub łodzią, a od 1980 roku kusily swoim urokiem tak, że nie mógł oprzeć się pokusie oddania pędzlem ich piękna.

Prof. W. Traczyk na urlopie w Pieczęyskiej

Zimowe urlopy spędzał najczęściej w Bukowinie Tatrzańskej, gdzie warunki narciarskie były optymalne dla całej rodziny. Były też w lecie wyjazdy samochodem na różne zjazdy naukowe w Europie oraz uczestnictwo w zorganizowanych wycieczkach zagranicznych.

Z wnuczką Krystyną Traczyk w Paryżu

Profesor Traczyk zawsze czuł się i czuje się dobrze w rodzinie, do której chętnie wracał z Łodzi oraz po dłuższych pobytach zagranicznych. Nigdy nie wyjeżdżał sam na urlop, a w czasie dłuższych pobytów zagranicznych zapraszał żonę do siebie. Łączy ich wzajemne przywiązanie, zaufanie, zrozumienie i oddanie. Łączą ich 54 lata wspólnego życia małżeńskiego, przeżyte wspólnie miłe i smutne chwile. Profesor Traczyk wyróżnia się na co dzień dobrymi manierami. Nigdy nie zdarzyło się, aby użył niestosownych słów, nawet wtedy, kiedy nie mógł ukryć swojego zdenerwowania. Miał świetną pamięć zwłaszcza do historii, którą starał się wpoić synowi i bardzo był mu pomocny w tym przedmiocie. Warto wspomnieć jeszcze o tym, jaką opinię wyraził syn o swoim ojcu w pewnych okolicznościach.

Otóż w czasie końcowych dni pobytu w Kanadzie Profesor Traczyk, zawiadomił władze uczelni o przedłużeniu grantu Forda na kontynuowanie zaplanowanych badań naukowych. Przez uczelnię zostało to zrozumiane jako przedłużenie pobytu w Kanadzie o rok i taką informację przekazała żonie jedna z asystentek prof. Traczyka. Żona tłumaczyła, że to niemożliwe, bo mąż podał jej dokładną datę przylotu i spotkania na lotnisku. Obie Panie upierały się przy swojej wiedzy na ten temat. Ostatecznie żonę zaniepokoiła ta rozbieżność wiadomości, ale obawy rozwiązał syn, który z całkowitą siebie pewnością powiedział: „*To niepodobne do Taty, aby Mamę wprowadził w błąd*”. Miał rację. Tata przyleciał w określonym przez siebie czasie.

W okresie ostatnich kilku lat choroba ograniczyła na tyle sprawność ruchową Profesora Traczyka, że pozostały mu jedynie spacer i wyjazdy latem pod Warszawę do syna. Tam z żoną spędza czas na łonie natury. Mieszkają w sąsiedztwie lasu, w domu otoczonym wysokimi sosnami. To świetna okazja do podglądania przyrody, podziwiania śpiewu ptactwa, swoistych dźwięków dziecięcia, szelestu gałęzi wyzwalanego przez przeskakującą po drzewach wiewiórkę. Nadto te ciepłe gwiazdziste, bezchmurne noce oświetlone blaskiem błędzącego po niebie księżycy i ta cisza przerywana oddalonym i bliskim szczekaniem psów. Niemalą atrakcją są kanie rosnące we własnym ogrodzie, często dość liczne.

Profesor w ogrodzie z kaniami

Wystawa malarstwa w Łodzi

Profesor Traczyk swoim dorobkiem malarskim dowiódł, że zasługuje na członkostwo Stowarzyszenia Plastyków, toteż w dniu 14 listopada 1996 roku został przyjęty w poczet jego członków. Na jednej z wystaw organizowanych przez WSP, otrzymał legitymację członka Warszawskiego Stowarzyszenia Plastyków.

Indywidualną wystawę swej twórczości malarskiej miał w „Najmniejszym Muzeum Świata” w Warszawie, w Głównej Bibliotece Lekarskiej w Warszawie, w filii GBL w Słupsku i w Bibliotece Głównej Akademii Medycznej w Łodzi. Poza tym, uczestniczył parę razy w wystawach, wspólnie organizowanych przez członków Stowarzyszenia, wystawiając po kilka tylko obrazów. W Łodzi wystawa odbyła się dzięki uprzejmości dyrektora Biblioteki Głównej AM, dr Ryszarda Żmudy. Była zorganizowana w sposób perfekcyjny i wyróżniała się tym od innych, że łączyła w sobie dorobek malarski z osiągnięciami naukowymi i dydaktycznymi Profesora Traczyka oraz tym, że zaproszeni goście byli pracownikami Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Łodzi.

Na wystawie zaprezentowano 23 obrazy. Katalog zaopatrzone dytyrambem napisanym przez prof. Jerzego Roźnieckiego na cześć prof. Władysława Traczyka. Na szczególne podkreślenie zasługują wystąpienia Jego Magnificencji Rektora AM prof. Henryka Stępnia, który zaszczyił swoją obecnością wystawę i dokonał jej otwarcia, wystąpienie prof. Jerzego Roźnieckiego, autora „Dytyramba” oraz głos dra Ryszarda Żmudy. Ich słowa były ciepłe, wyrażały uznanie dla osoby Autora obrazów i bogactwa eksponatów dokumentujących osiągnięcia naukowe.

Wystawa cieszyła się zainteresowaniem, o czym świadczyła dyskusja przed prezentowanymi obrazami. Po upływie roku, w piśmie Okręgowej Izby Lekarskiej w Łodzi *Panaceum* Nr 4/52 z 1999 roku, na stronie 24 ukazała się notatka na temat wystawy Profesora Traczyka, a na okładce pisma znalazła się fotografia jednego z obrazów z tej wystawy – Jezioro Staw w Kołatku.

Minęło już sporo lat od tamtego czasu. Obrazów przybyło, ale więcej wystaw już nie próbowano organizować. Są tylko filmy, fotografie i wspomnienia, ale jakże refleksyjne. Były gratulacje i plany spotkań. Niestety, niektórzy odeszli już na zawsze. Pozostała po nich pamięć i ich dokonania.

**WARSZAWSKIE STOWARZYSZENIE
PLASTYKÓW**

Legitymacja № 1100

Władysław Żmud
imię

Traczyk
nazwisko

27.06.1928
data urodzenia

14.11.1996
data przyjęcia

Władysław Żmud
podpis

Warszawa dn. 14.03.1997

Składki członkowskie

Rok	I półrocze	II półrocze
1996		
1997		
1998		
2000		

Legitymacja członkowska Warszawskiego Stowarzyszenia Plastyków

na cześć Pana Profesora Władysława Traczyka,
dyrektora Instytutu Fizjologii i Biochemii,
wybitnego uczonego i znakomitego wydawcy.

Akademia Medyczna w Łodzi
Biblioteka Główna

Współczesna klinika ma dług dla Traczyka
To z racji znanego Jego podręcznika
Jak się już pokaże, zaraz migiem znika.

Wiemy z zapowiedzi pewnych, wydawniczych
Ze już z nową książką możemy się liczyć

A taka jest przecież istota natury
Nie sposób oddzielić funkcję od struktury

Winien jednak lekarz znać to od powicia
Wszak to fizjologia jest ekspresją życia

Ze - natura sanat - powtarza sto razy.
Nie zrozumiesz tego bez - homeostazy -

Kiedy o chorego troszczymy się czule
Wiemy jakże ważna jest tu walka z bólem

Mistrz Traczyk sam zgłębia tych bólów przyczyny
Wskazując jak ważne są w nich endorfiny

Znany jest w Uczelni z umów oraz grantów
Bywa też postrachem dla habilitantów

W tym rzecz się zasadza aby w kilku zdaniach
Trafnie odpowiedzieć na proste pytania.

Prosimy by dla nas był czasem laskawcą
Zwłaszcza że w Uczelni jest wielkim wydawcą.

**KATALOG
WYSTAWY MALARSTWA**

**Profesora
Władysława Z. Traczyka**

Ze wszystkich tych faktów niezbicie wynika
Jak bardzo winniśmy szanować Traczyka.

Łódź, 12 V 1995 r.

Katalog wystawy malarstwa prof. Władysława Traczyka

Wystawę obrazów prof. W. Traczyka otworzył JM Rektor AM - prof. Henryk Stępień

Wystąpienie prof. Jerzego Roźnieckiego, autora „Dytyramba”

Prof. Władysław Zygmunt Traczyk i dr Ryszard Żmuda

Profesorowie: Andrzej Kurnatowski, Leszek Woźniak i Antoni Prusiński na wystawie obrazów prof. Traczyka

Od lewej: dr hab. Andrzej Godlewski, prof. Hieronim Bartel, prof. Leszek Cieciora, dr Jacek Danowski

Pracownicy Zakładu Fizjologii na wystawie - od lewej stoją: dr Maria Pawelska-Zubrzycka, prof. Zbigniew Kotwica, mgr Krystyna Wiatr, prof. Barbara Naziembło, dr Monika Orłowska-Majdak, Ewa Zajac, lek. Paweł Kołodziejcki

Od lewej: dr Andrzej Turski, doc. Andrzej Godlewski, prof. Wojciech Guzek, prof. Krzysztof Kula

PANACEUM

Pismo Okręgowej Izby Lekarskiej w Łodzi

ISSN 1233-9938

4(52)

Sierpień • Wrzesień 1999

Częstochowa • Łódź • Piotrków Trybunalski • Sieradz • Skierniewice

Okładka pisma „Panaceum” z fotografią jednego z obrazów z wystawy malarstwa prof. Władysława Traczyka pt. „Jeziro Staw w Kołatku”

Bibliografia publikacji Władysława Zygmunta Traczyka

Wydawnictwa książkowe, monografie i podręczniki

1. W. Traczyk. Fizjologia ośrodkowego układu nerwowego, Rozdział 4 w podręczniku „Fizjologia człowieka” pod redakcją J. Waławskiego, I wydanie, PZWL, Warszawa 1965, str. 104-236.
2. W. Traczyk. Współczesne poglądy na czynność podwzgórze. PZWL, Warszawa 1966, str. 1-67.
3. W. Traczyk. Fizjologia ośrodkowego układu nerwowego. Rozdział 4 w podręczniku „Fizjologia człowieka” pod redakcją J. Waławskiego, II wydanie, PZWL, Warszawa 1967, str. 104-236.
4. W. Traczyk. Neurohormony. PZWL, Warszawa 1970, str. 1-102.
5. W. Traczyk. Fizjologia ośrodkowego układu nerwowego. Rozdział 4 w podręczniku „Fizjologia człowieka” pod redakcją J. Waławskiego, III wydanie, PZWL, Warszawa 1971, str. 105-229.
6. W. Z. Traczyk. Fizjologiczny mechanizm popędu płciowego. W pracy zbiorowej „Problemy oziębłości płciowej u kobiet” pod red. I. Roszkowskiego i K. Imielińskiego, PZWL, Warszawa 1972, str. 9-19.
7. W. Z. Traczyk. Fizjologia człowieka w zarysie. PZWL, wydanie I, Warszawa 1973, str. 1-406.
8. W. Z. Traczyk. Fizjologia człowieka w zarysie. PZWL, wydanie II poprawione i uzupełnione, Warszawa 1976, s. 1-411, Warszawa 1978 /dodruk/, s. 1-411.
9. W. Z. Traczyk. Factors acting on Substance P-like peptides released from pituitary stalk and posterior lobe incubated in situ. (Czynniki wpływające na uwalnianie peptydów podobnych do Substancji P z lejka i z tylnego płata przysadki inkubowanego in situ). W książce: “Substance P” pod red. U. S. von Euler i B. Pernow. Raven Press, New York, 1977, str. 156-168.
10. B. Gołąb i W. Z. Traczyk. Anatomia i fizjologia człowieka. Podręcznik dla studentów farmacji przy współpracy M. Karaska, PZWL, I wydanie, Warszawa 1978, str. 1-452.
11. W. Z. Traczyk. Rola neurotransmiterów w powstawaniu czynności bioelektrycznej mózgu. Rozdział w podręczniku dla lekarzy “Elektroencefalografia kliniczna” pod redakcją J. Majkowskiego, I wydanie, PZWL, Warszawa 1979, str. 28-33.
12. W. Z. Traczyk. Rozdział 8 - Czucie i percepcja, rozdział 9 (wraz z A. Niechajem) - Ruchy i postawa ciała, rozdział 10 - Zachowanie się człowieka, rozdział 11 - Wzajemne związki pomiędzy czynnością mózgu i środowiskiem wewnętrznym w podręczniku “Fizjologia człowieka z elementami fizjologii klinicznej” pod redakcją W. Z. Traczyka i A. Trzebskiego, I wydanie, PZWL, Warszawa 1980, str. 131-268.
13. B. Gołąb i W. Z. Traczyk. Anatomia i fizjologia człowieka. Podręcznik dla studentów farmacji przy współpracy M. Karaska, PZWL, wydanie II zmienione i uzupełnione, Warszawa 1981, str. 1-463.
14. W. Z. Traczyk. Fizjologia człowieka w zarysie. PZWL. Wydanie III poprawione i uzupełnione, Warszawa 1982, str. 1-74.
15. B. Gołąb i W. Z. Traczyk. Anatomia i fizjologia człowieka. Podręcznik dla studentów farmacji przy współpracy M. Karaska, PZWL, wydanie III zmienione i uzupełnione, Warszawa 198b, str. 1-474.
16. W. Z. Traczyk. Rola neuromediatorów i neuromodulatorów w powstawaniu czynności bioelektrycznej mózgu. Rozdział 4 w podręczniku dla lekarzy „Elektroencefalografia kliniczna” pod redakcją J. Majkowskiego, II wydanie, PZWL, Warszawa 1989, str. 31-40.
17. W. Z. Traczyk. Fizjologia człowieka w zarysie. PZWL. Wydanie IV poprawione i uzupełnione, Warszawa 1989, str. 1-424.
18. W. Z. Traczyk. Rozdział 8 - Czucie i percepcja, rozdział 9 (wraz z A. Niechajem) - Ruchy i postawa ciała, rozdział 10 - Zachowanie się człowieka, rozdział 11 - Wzajemne związki pomiędzy czynnością mózgowia a środowiskiem wewnętrznym w podręczniku dla studentów medycyny „Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej” pod redakcją W. Z. Traczyka i A. Trzebskiego, II wydanie zmienione i uzupełnione, PZWL, Warszawa 1989/90, tom 1 i 2, str. 157-300.

Prace pogładowe

1. W. Z. Traczyk. Regulacja wydzielania neurohormonów i czynników uwalniających. „Ośrodkowa kontrola przysadki” suplement do *Endokrynologii Polskiej* pod redakcją T. Pawlikowskiego, W. Traczyka i J. Guzka. PZWL, Warszawa 1971, str. 60-67.
2. W. Z. Traczyk. Neuroendokrynologia - jej powstanie i perspektywy rozwoju. *Acta Physiologica Polonica*, 1971, tom 22, suplement 3 pod red. W.Z. Traczyka, str. 1-3.
3. W. Z. Traczyk. Fizjologiczne mechanizmy kontrolujące uwalnianie oksytocyny i wazopresyny. Sympozjum - Zespoły podwzgórzowe, diagnostyka i terapia. Kraków 8 XII 1973. *Ginekologia Polska*, 1974, tom 45, str. 923-926.
4. W. Z. Traczyk. Podwzgórzowe mechanizmy przetwarzania informacji nerwowej na informację humoralną. *Acta Physiologica Polonica*, 1976, tom 27, Supplement 13, str. 113-122.
5. W. Z. Traczyk. Factors acting on Substance P-like peptides released from pituitary stalk and posterior lobe incubated in situ. (Czynniki wpływające na uwalnianie peptydów podob-

nych do Substancji P z lejka i z tylnego płata przysadki inkubowanego in situ). W książce: „Substancja P” pod red. U.S. von Euler i B. Pernow. Raven Press, New York, 1977, str. 156-168.

6. W. Z. Traczyk i J. Kubicki. Podwzgórzowe peptydy o bezpośrednim oddziaływaniu na narządy i tkanki. *Acta Physiologica Polonica*, 1977, tom 28, Supplement 15, str. 37-62.
7. W. Z. Traczyk. Neuropeptides - the present state of research work. *Materia Medica Polona*, 1987, 1(61), Vol. 19, str. 3-6.
8. W. Z. Traczyk. Udział neuropeptydów w opuszkowych odruchach somatycznych. *Acta Physiologica Polonica*, 1989, tom 40, Supplement 34, str. 55-66.

Publikacje popularno-naukowe i informujące o postępach nauki i nauczania

1. W. Traczyk. Fizjologiczne mechanizmy popędów i emocji. Współczesna Biblioteka Naukowa Omega, PAN, Warszawa 1967, 143 s.
2. W. Traczyk. Egzamin testowy z fizjologii. *Problemy uczelni i instytutów medycznych*, 1972, tom 7, str. 37-41.
3. W. Traczyk, B. Gołąb, Z. Torzecki. Elementy integracji nauczania nauk podstawowych na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Łodzi. *Problemy uczelni i instytutów medycznych*, 1974, tom 9, str. 37-43.
4. W. Traczyk. II Europejska Konferencja Okrągłego Stołu na temat neuroendokrynologii. Oxford, 6-7 IV 1974. *Nauka Polska*, 1974, nr 6, str. 128-129.
5. W. Traczyk. 100 lat badań bio-prądów mózgu. *Problemy miesięcznik popularnonaukowy*, 1976, Nr 2 (359), str. 41-46.
6. W. Traczyk, Sympozjum Fundacji Nobla na temat Substancji P. Sztokholm, 14-16 VI.1976.

Nauka Polska, 1976, nr 11, str. 97-99.

7. W. Z. Traczyk. „Neuropeptydy i przewodnictwo nerwowe” Sympozjum Międzynarodowej Organizacji Badania Mózgu IBRO-UNESCO. Jabłonna pod Warszawą, 2-4 VI 1979. *Nauka Polska*, 1980, Nr 3-4, str. 171-173.
8. W. Z. Traczyk. „Substancja P i neurokininy”. Montreal. 21-23 VII 1986. *Nauka Polska*, 1988, nr 5, str. 181-183.

Streszczenia referatów i komunikatów oryginalnych prac naukowych

1. W. Traczyk. Wyrabianie i wygaszanie u ludzi odruchu warunkowego na silny bodziec nocycyptywny (prąd elektryczny). *Acta Physiologica Polonica*, 1952, tom 3, str. 94-96.
2. W. Traczyk. Zachowanie się ciepłoty opuszki palców w stanach emocji. *Acta Physiologica Polonica*, 1952, tom 3, str. 194.
3. W. Traczyk, Zawartość 17-ketosteroidów w moczu w stanach emocji. *Acta Physiologica Polonica*, 1952, tom 3, str. 276.
4. S. Karcz, A. Pobudkowski i W. Traczyk. Wpływ drażnienia podwzgórza na odruchy pokarmowe u królików. *Acta Physiologica Polonica*, 1957, tom 8, str. 369-371.
5. W. Traczyk. Reakcja eozynopenii przy pobudzaniu tzw. „ośrodka stresu” w podwzgórzku szczurów, *Acta Physiologica Polonica*, 1957, tom 8, str. 551-553.
6. B. T. Donovan and W. Traczyk. Uterine distension and the vaginal cycle in the guinea pig, (Rozciągnięcie macicy i cykl pochwy u świnek morskich), *The Journal of Physiology*, 1960, tom 154, 50-51 P,
7. W. Traczyk, B. Sadowski, A. Pobudkowski, S. Karcz i J. Beck. Stany czynnościowe niektórych ośrodków podkorowych a zachowanie się zwierząt. *Acta*

Physiologica Polonica, 1960, tom 11, str. 899-901.

8. W. Traczyk. Rola czynników humoralnych w powstawaniu potencjałów bioelektrycznych mózgu. Sympozjum elektrofizjologiczne Pol. Tow. Fizjologicznego. Sopot, 29 – 30 IX 1961, str. 29.
9. W. Traczyk. Udział jądra ogoniastego w elektrogeniezie przedomóżgowia, *Acta Physiologica Polonica*, 1962, tom 13, str. 575.
10. W. Traczyk and B. Sadowski. Acetylcholine content in stimulated caudate nucleus in relation to muscle tonus and brain electrical activity. (Zawartość acetylcholiny w drażnionym jądrze ogoniastym w korelacji do napięcia mięśniowego i czynności bioelektrycznej mózgu). Abstracts of papers presented at XXII International Congress of Physiological Sciences, Leiden 1962, komunikat Nr 820.
11. W. Traczyk. Experimental cata-tonia produced in dogs by intraventricular administration of adrenaline and noradrenaline. (Doświadczalna katatonia wywołana u psów dokomorowym wprowadzaniem adrenaliny i noradrenaliny). *Biochemical Pharmacology*, 1963, suppl. do tomu 12, str. 37-38.
12. J. Narębski, W. Traczyk i J. Hurynowicz. Potencjały bioelektryczne kory mózgowej i ośrodków podkorowych w odwracalnym wstrząsie anafilaktycznym u królików. Streszczenia referatów i komunikatów IX Zjazdu Pol. Tow. Fizjologicznego, Toruń 1963, str. 220.
13. W. Traczyk, W. Kądziela, L. Choromańska i J. Hurynowicz. Badania nad przENOŚNIKIEM pomiędzy neuronami „ośrodku oczopląsu”. Streszczenia referatów i komunikatów IX Zjazdu Pol. Tow. Fizjologicznego, Toruń 1963, str. 283.
14. W. Traczyk. Przewodzenie impulsów w układach niespecyficznych pnia mózgu. Streszczenia referatów i komunikatów IX Zjazdu Pol. Tow. Fizjologicznego, Toruń 1963, str. 282.

15. W. Traczyk i B. Sadowski. Badania nad udziałem acetylcholino w czynności jądra ogoniastego. Streszczenia referatów i komunikatów IX Zjazdu Pol. Tow. Fizjologicznego, Toruń 1963, str. 284.
16. W. Traczyk. Niektóre zagadnienia fizjologii wzgórza w świetle własnych badań. *Acta Physiologica Polonica*, 1964, tom 15, str. 36-37 P.
17. W. Traczyk. Wpływ inhibitorów cholinesterazy infundowanych do jądra ogoniastego na czynność bioelektryczną „mózgu izolowanego” spontaniczną i wywołaną. *Acta Physiologica Polonica*, 1964, tom 15, str. 39 P.
18. W. Traczyk, J. Guzek, B. Jakubowska, T. Toczyski i H. Leśnik. Wpływ chronicznego drażnienia okolicy przedwzrokowej na czynność kory nadnerczy i tarczycy u świnek morskich. Streszczenia referatów i komunikatów V Zjazdu Pol. Tow. Endokrynologicznego, Wrocław 1965, str. 45-46.
19. W. Traczyk, B. Jakubowska, J. Guzek, T. Toczyski i H. Leśnik. Effect of preoptic area chronic stimulation on behaviour, ADH, ACTH, TSH and gonadotropins secretion of guinea-pigs. (Wpływ drażnienia okolicy przedwzrokowej na zachowanie i wydzielanie ADH, ACTH, TSH oraz gonadotropin u świnek morskich). Abstracts of papers presented at XXII International Congress of Physiological Sciences, Tokyo 1965, komunikat Nr 568, str. 251.
20. W. Traczyk, B. Jakubowska, J. Guzek, T. Toczyski i H. Leśnik. Badania nad podwzgórzową regulacją przysadki mózgowej u świnek morskich. *Acta Physiologica Polonica*, 1965, tom 16, str. 20 P.
21. W. Traczyk. Eksperymentalna katatonii u psów po dokornorowym podaniu amin katecholowych. *Acta Physiologica Polonica*, 1965, tom 16, str. 6 P.
22. W. Traczyk. Metodyka drażnienia podwzgorza w eksperymencie chronicznym trwającym kilka miesięcy. *Acta Physiologica Polonica*, 1966, tom 17, str. 356-357.
23. W. Traczyk i B. Jakubowska. Zachowanie się świnek morskich w czasie drażnienia przedniego podwzgorza impulsami elektrycznymi o różnej częstotliwości. *Acta Physiologica Polonica*, 1966, tom 17, str. 357.
24. J. Guzek, T. Toczyski i W. Traczyk. Zachowanie się czynności gruczołu tarczowego u świnek morskich po drażnieniu okolicy przedwzrokowej. *Acta Physiologica Polonica*, 1966, tom 17, str. 357-558.
25. W. Traczyk i B. Jakubowska. Hamowanie diurezy u świnek morskich w zależności od charakteru impulsów drażniących podwzgorze. *Acta Physiologica Polonica*, 1966, tom 17, str. 358-359.
26. B. Jakubowska i W. Traczyk. Badania nad wpływem drażnienia przedniego podwzgorza prądem elektrycznym na funkcję gonadotropową przysadki u świnek morskich. *Acta Physiologica Polonica*, 1966, tom 17, str. 359.
27. B. T. Donovan i W. Z. Traczyk. Wpływ przecięcia nerwów unerwiających macię (podbrzusznego i miednicowego) na występowanie ciąży u świnek morskich. *Acta Physiologica Polonica*, 1967, tom 18, str. 491.
28. A. Drewczyński i W. Traczyk. Wpływ ostrego wygaszania obronnego odruchu warunkowego na czynność bioelektryczną hipokampa u królików. *Acta Physiologica Polonica*, 1967, tom 18, str. 495.
29. W. Traczyk i S. Jurasz. Własna modyfikacja operacji utworzenia małego żołądka wg Sawicza. *Acta Physiologica Polonica*, 1967, tom 18, str. 495.
30. W. Traczyk. Metodyka mikroperfuzji podwzgorza u czuwających chronicznych psów. *Acta Physiologica Polonica*, 1967, tom 18, str. 498.
31. W. Z. Traczyk, J. W. Guzek and H. Leśnik. Storage and liberation of vasopressin from dog's diencephalon. (Magazynowanie i uwalnianie wazopresyny z międzymózgowia u psów). Abstracts of papers presented at XXIV International Congress of Physiological Sciences, Washington, 1968, str. 438, komunikat 1312.
32. W. Z. Traczyk i H. Leśnik. Uwalnianie wazopresyny z aksonów drogi nadwzrokowo-przysadkowej i przykomorowo-przysadkowej. *Acta Physiologica Polonica*, 1969, tom 20, str. 512-513.
33. H. Leśnik, W. Z. Traczyk i J. W. Guzek. Wpływ wzrostu stężenia jonów wapnia i magnezu we krwi na uwalnianie wazopresyny z aksonów lejka. *Acta Physiologica Polonica*, 1969, tom 20, str. 845-846.
34. W. Z. Traczyk, W. Oliskiewicz, T. Michalak, A. Cyrkowiec i A. Drewczyński. Zastosowanie pomiaru „oporności fizjologicznej” pnia mózgu u królików do oceny działania preparatów z grupy hypnotica. Streszczenia wykładów i doniesień, II Zjazd Polskiego Tow. Farmakologicznego, Warszawa 1969, str. 91-92.
35. W. Z. Traczyk i C. H. Sawyer. Śródmózgowiowy mechanizm snu. *Acta Physiologica Polonica*, 1970, tom 21, str. 167.
36. W. Z. Traczyk i T. Tomas. Hamowanie uwalniania substancji antydiuretycznej z przeciętych aksonów lejka pod wpływem drażnienia hipokampa. *Acta Physiologica Polonica*, 1970, tom 21, str. 168.
37. W. Z. Traczyk, W. Oliskiewicz, T. Michalak, A. Drewczyński i A. Cyrkowiec. „Oporność fizjologiczna” pnia mózgu u królików. *Acta Physiologica Polonica*, 1970, tom 21, str. 169-170.
38. W. Z. Traczyk, W. Oliskiewicz and A. Drewczyński. Shift of “Brain stem physiological impedance” in rabbits after ovariectomy and sex hormone treatment. (Przesuwanie “oporności fizjologicznej pnia móz-

- gu” u królików po usunięciu jajników i stosowaniu hormonów płciowych). Regional Congress of the International Union of Physiological Sciences. Abstracts of Papers, Brasov, Romania August 10-16, 1970, str. 203-204.
39. J. W. Guzek, H. Leśnik and W. Z. Traczyk. The influence of amphetamine on the vasopressin flow through infundibular axons in rats. (Wpływ amfetaminy na przepływ wazopresyny przez aksony lejka u szczurów). 7th Congress of the Collegium Internationale Neuro-Psychopharmacologicum. Abstracts of Communications, Prague, 11-15 VIII 1970.
 40. A. Drewczyński i W. Z. Traczyk. Zmiany „oporności fizjologicznej” pnia mózgu u królików w czasie poinsulinowej hipoglikemii. *Acta Physiologica Polonica*, 1971, tom 22, str. 146-147.
 41. W. Oliskiewicz i W. Z. Traczyk. Zmiany „oporności fizjologicznej” pnia mózgu po przecięciu słupów sklepienia u królików. *Acta Physiologica Polonica*, 1971, tom 22, str. 148-149
 42. W. Z. Traczyk, J. W. Guzek, H. Leśnik and T. Tomas. Humoral and neural factors controlling the vasopressin outflow from hypothalamus to neurohypophysis in rats. (Czynniki humoralne i nerwowe kontrolujące odpływ wazopresyny z podwzgórza do części nerwowej przysadki u szczurów). XXV International Congress of Physiological Sciences, Munich 1971, vol. IX: Abstracts of volunteer papers and films, str. 568, komunikat nr 1691.
 43. W. Z. Traczyk i W. Oliskiewicz. Wpływ estrogenów na przewodzenie impulsów nerwowych w obrębie pnia mózgu. VII Krajowy Zjazd Endokrynologów, Katowice 1971. Streszczenia referatów i komunikatów, str. 31-32, komunikat nr 47.
 44. W. Traczyk. Osiągnięcia naukowe Zakładu Fizjologii Akademii Medycznej w Łodzi. *Acta Physiologica Polonica*, 1971, tom 22, str. 668.
 45. A. Cyrkowicz, W. Z. Traczyk. Uwalnianie hormonu melanotropowego (MSH) z tylnego płata przysadki inkubowanej in situ u szczurów. *Acta Physiologica Polonica*, 1972, tom 23, str. 874.
 46. W. Z. Traczyk. Óśrodkowy mechanizm stresu. Sympozjum Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego - Mechanizmy reakcji stressowych. Lublin 19-20 września 1974, str. 99-102.
 47. W. Z. Traczyk. The limbic system control on the vasopressin outflow from the hypothalamus or release from the neurohypophysis. (Kontrola układu limbicznego nad transportem z podwzgórza i uwalnianiem wazopresyny z części nerwowej przysadki). Proceedings of the Satellite Symposium - Emotions and Visceral Functions - of the XXVI International Congress Physiological Sciences, Baku, USSR, October 14-16, 1974, str. 54-56.
 48. W. Z. Traczyk, A. Cyrkowicz and E. Strumiłło-Dyba. Influence of osmotic factor on Substance P, MSH and vasopressin release from incubated in situ posterior pituitary lobe. (Wpływ czynnika osmotycznego na uwalnianie się Substancji P, MSH i wazopresyny z inkubowanego in situ tylnego płata przysadki). Abstracts of papers presented at XXVI International Congress of Physiological Sciences, New Delhi, India, October 20-26, 1974.
 49. W. Z. Traczyk, K. Dolecki. Analiza energii salw impulsów elektrycznych drażniących twór siatkowaty śródmózgowia i wywołujących sen lub wzbudzenie w eeg u królików. Sympozjum Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego - Sen w fizjologii i klinice, Toruń 13-14 XII 1974.
 50. W. Z. Traczyk. Mechanizmy fizjologiczne transformacji informacji nerwowej na informację humoralną w podwzgórzu. XIII Zjazd Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, streszczenia referatów i komunikatów, Gdańsk 22-23 IX 1975, str. 380.
 51. W. Z. Traczyk, B. Soszka. Przepływ krwi przez przysadkowe naczynia wrotne. XIII Zjazd Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, streszczenia referatów i komunikatów, Gdańsk 22-23 IX 1975, str. 381.
 52. A. Lipkowski, T. Majewski, S. Drabarek, W. Z. Traczyk. Synteza biologicznie czynnego sześciopetydowego fragmentu Substancji P. III Krajowa Konferencja Chemii Aminokwasów i Peptydów. Uniwersytet Warszawski, Warszawa 16-18 X 1975, str. 31.
 53. W. Z. Traczyk, S. Drabarek. Wazodepresyjne i kardiodepresyjne działanie syntetycznego sześciopetydowego fragmentu Substancji P. III Krajowa Konferencja Chemii Aminokwasów i Peptydów. Uniwersytet Warszawski, Warszawa 16-18 X 1975, str. 32-33.
 54. W. Z. Traczyk. Factors acting on Substance P release from pituitary stalk and posterior pituitary lobe incubated in situ. (Czynniki powodujące uwalnianie Substancji P z lejka i z tylnego płata przysadki inkubowanego in situ). Nobel Symposium 37. Substance P. Stockholm, 14-16 VI 1976. Streszczenia, str. 21-23.
 55. W. Z. Traczyk. Circulatory effects of fragments and analogues of Substance P. (Efekty w układzie krążenia pod wpływem fragmentów i analogów Substancji P). Nobel Symposium 37. Substance P. Stockholm, 14-16 VI 1976. Streszczenia, str. 39-41.
 56. A. W. Lipkowski, T. Majewski, S. Drabarek and W. Z. Traczyk. Investigation of thioether group of Substance P. (Badania nad grupą tioeterową Substancji P). International Symposium on Low Molecular Weight Sulphur Containing Natural Products. Jabłonna 6-10 VII

1976. Streszczenia, str. 25-26.
57. W. Z. Traczyk and M. Orłowska-Majdak. Vasopressin and oxytocin contents in hypothalami and neurohypophyses of the rats infused 6-OH-dopamine into cerebral ventricles and then dehydrated. (Zawartość wazopresyny i oksytocyny w podwzgórzu i w części nerwowej przysadki po infuzji 6-OH-dopaminy do komór mózgowych i następnie pozabawienia szczurów wody). V International Congress of Endocrinology, Hamburg, 18-24 VII 1976. Streszczenia komunikatów.
 58. B. Werulik, W. Z. Traczyk and G. Hajdukiewicz. Ependyma of the rats third ventricle after intraventricular infusion of hypertonic solution in scanning electron microscopy. (Wyściółka trzeciej komory mózgowej u szczura w mikroskopie skaningowym po dokomorowej infuzji hipertonicznego roztworu). VII International Symposium on Neurosecretion Leningrad, 15-21 VII 1976. Streszczenia komunikatów.
 59. W. Z. Traczyk. Role of Substance P in hypothalamo-hypophysial function. (Rola Substancji P w czynności układu przysadkowo-podwzgórzowego). Symposium on Regulation of Pituitary Functions. Štrbske Pleso, 13-15 X 1976. Streszczenia Komunikatów, str. 23.
 60. E. Strumiłło-Dyba and W. Z. Traczyk. Influence of osmotic factor on Substance P (SP) release from the pituitary. (Wpływ czynnika osmotycznego na uwalnianie Substancji P(SP) z przysadki). Symposium on Regulation of Pituitary Functions, Štrbske Pleso, 13-15 X 1976, Streszczenia Komunikatów, str. 23-24.
 61. W. Z. Traczyk, T. Tomas, Z. Sobczak, H. Leśnik and J. W. Guzek. Control of hormone release from the hypothalamus and the posterior pituitary lobe. (Kontrola uwalniania hormonów z podwzgórza i z tylnego płata przysadki). Abstracts of papers presented at the Fifth Annual Intermozg Meeting. 23-26 VI 1976, Jabłonna. *Acta Neurobiologiae Experimentalis* 1976, tom 36, str. 727.
 62. S. Lipińska, M. Orłowska-Majdak, G. Rubacha, W. Z. Traczyk. Oxytocin release from neuro-hypophysis evoked by preganglionic stimulation of rat superior cervical ganglion. (Uwalnianie oksytocyny z części nerwowej przysadki wywołane przedzwojowym drażnieniem zwoju szyjnego górnego u szczura). XXVII International Congress of Physiological Sciences, Paris 1977, vol. XIII: Abstract of volunteer papers, str. 449, komunikat Nr 1326.
 63. B. Jakubowska-Naziembło, B. Włodzimierska, W. Z. Traczyk. Wpływ Substancji P i jej sześćciopeptydowych fragmentów wprowadzonych do komór mózgowych na cykl rujowy u szczurów samic. XIV Zjazd Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, Łódź, 11-13 IX 1978. *Annales Academiae Medicae Lodzensis*, 1978, tom 19, supl. 16, str. 162.
 64. M. Łuczyńska, W. Z. Traczyk. Wpływ perfuzji komór mózgowych sześćciopeptydami pochodnymi Substancji P na wywołane ruchy języka szczura. XIV Zjazd Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, Łódź 11-13 IX 1978. *Annales Academiae Medicae Lodzensis*, 1978, tom 19, supl. 16, str. 251.
 65. S. Lipińska, M. Orłowska-Majdak, G. Rubacha, W. Z. Traczyk. Uwalnianie oksytocyny z tylnego płata przysadki wywołane drażnieniem włókien przedzwojowych zwoju szyjnego górnego u szczura. XIV Zjazd Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, Łódź, 11-13 IX 1978. *Annales Academiae Medicae Lodzensis*, 1978, tom 19, supl. 16, str. 244.
 66. E. Kacprzak, W. Z. Traczyk. Effect of implantation of Substance P fragment SP6-11 into diencephalon on the estrus cycle in female rats. IBRO Symposium Neuropeptides and Neural Transmission, Jabłonna near Warsaw, June 2-4, 1979. Abstracts, Akademia Medyczna w Łodzi, 1979, str. 16.
 67. W. Z. Traczyk, M. Łuczyńska. Activity of medullary centers after infusion of Substance P and its hexapeptide fragments into cerebral ventricles. IBRO Symposium, Neuropeptides and Neural Transmission, Jabłonna near Warsaw, June 2-4, 1979. Abstracts, Akademia Medyczna w Łodzi, 1979, str. 18.
 68. D. Cannon, D. Powell, P. Skrabanek, E. Strumiłło-Dyba, W. Z. Traczyk. SP-like immunoreactivity in cerebrospinal and perfusing cerebral ventricle fluid in rat. IBRO Symposium, Neuropeptides and Neural Transmission, Jabłonna near Warsaw, June 2-4, 1979. Abstracts, Akademia Medyczna w Łodzi, 1979, str. 17.
 69. S. Lipińska, G. Rubacha, W. Z. Traczyk. The effects of cervical sympathectomy on vasopressin and oxytocin content in rats posterior pituitary lobe. *Annales Academiae Medicae Lodzensis*, tom 21, suplement 21 Peptides and Brain Function, Lodz, September 20-22, 1979, Łódź, 1980, str. 93-99.
 70. W. Z. Traczyk, D. Wilmańska. The cardiodepressor factor isolated from the bovine hypothalamus. (Czynnik kardiodepresyjny wyizolowany z podwzgórzy bydłęcych). Abstracts of papers presented at XXVIII International Congress of Physiological Sciences, Budapest 1980, vol. XIV: Abstracts of Lectures Symposia and Volunteer Papers, str. 751, komunikat nr 3451.
 71. W. Z. Traczyk. Role of neuro-peptides in brain function, Abstracts of the XV Congress of the Polish Physiological Society, Białystok, 24-26 IX 1981, str. 75-76.
 72. A. Gorąca, W. Z. Traczyk. Appearance of cardiodepressant factor in the medium incubated the posterior pituitary lobe "in situ" in rats. Abstracts of the XV Congress of the Polish Physiological

- Society, Białystok, 24-26 XI 1981, str. 160,
73. S. Lipińska, G. Rubacha, W. Z. Traczyk. Investigation of post-bleeding mechanism of vaso-pressin release. Abstracts of the XV Congress of the Polish Physiological Society, Białystok, 24-26 XI 1981, str. 257.

Artykuły

1. W. Traczyk. Influence of pneumatic inhalation on the lung vital capacity. *Polish Balneology* 1952, vol. 3, 94-113 (in Polish)
2. W. Traczyk. Role of the functional states of the cerebral cortex in the regulation of the hypophyseal-adrenal system. *Polish Medical Weekly*, 1955, vol. 10, 670-674 (in Polish)
3. W. Traczyk. Role of the functional states of the cerebral cortex in the regulation of the hypophyseal-adrenal system. *Polish Medical Weekly*, 1956, vol. 11, 156-158. (in Polish)
4. W. Traczyk. Eosinopenic response to stimulation of the hypothalamus in adrenalectomised rats. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1957, vol. 5, 267-270.
5. W. Traczyk. Functional state of higher segments of the central nervous system and adreno-pituitary activity. *Problems of Endocrinology and Hormone Therapy*, 1957, vol. 3, 25-34. (in Russian)
6. W. Traczyk. Methods of implantation of the polyethylene cannula into the lateral cerebral ventricle in dogs, using a stereotaxic apparatus. *Acta Physiologica Polonica*, 1957, vol. 8, 739-744. (in Polish)
7. W. Traczyk. Methods of implantation of polyethylene cannula into the cerebral ventricle in rabbits using a stereotaxic apparatus. *Acta Physiologica Polonica*, 1957, vol. 8, 745-746. (in Polish)
8. W. Traczyk. Glomerular filtration after the drinking of mineral water "Dąbrówka" from Szczawno-Zdrój. *Polish Balneology*, 1957, vol. 8, 69-78. (in Polish)
9. W. Traczyk. Conditioned and unconditioned salivary defence reflexes in dogs following introduction of adrenaline and Ringer-Locke solution into the lateral ventricle. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1958, vol. 6, 253-258.
10. W. Traczyk. Functional state of higher segments of the central nervous system and adreno-pituitary activity. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 1958, vol. 128, 438-449.
11. W. Traczyk. Formation of two conditioned reflexes reinforced simultaneously by two different unconditioned stimuli. *Acta Physiologica Polonica*, 1959, vol. 10, 11-19 (in Polish)
12. W. Traczyk. The stereotaxic instrument for the dog and its appliance at operations on the animals used for chronic experiments. Part I. The stereotaxic instrument. *Acta Physiologica Polonica*, 1959, vol. 10, 407-413.
13. W. Traczyk. The stereotaxic instrument for the dog and its appliance at operations on the animals used for chronic experiments. Part II. The method of electrode implantation into the basal ganglia. *Acta Physiologica Polonica*, 1959, vol. 10, 415-421.
14. W. Traczyk and B. Sadowski. On increase of acetylcholine content in electrically stimulated caudate nucleus of a rabbit. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1959, vol. 7, 331-335
15. W. Traczyk. Behaviour of dogs after administration into the lateral ventricle of acetylcholine, neostigmine and α -aminobutyric acid. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1959, vol. 7, 421-426.
16. W. Traczyk. Electrocorticograms and electrothalamograms registered after introduction of α -aminobutyric acid into the cerebral ventricles of dogs in chronic experiments. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1960, vol. 3, 71-75.
17. W. Traczyk. The influence of some physiologically active drugs introduced into the cerebral ventricles on the reflex functions and bioelectric potentials of the brain. *Transaction of the of the Medical Division Polish Academy of Sciences*, 1962, vol. 7, 3-61. (in Polish)
18. W. Traczyk. Feeding and flight reactions evoked in rabbits by hypothalamic stimulation. *Acta Physiologica Polonica*, 1962, vol. 13, 239-251. (in Polish and English)
19. B. T. Donovan and W. Traczyk. The effect of uterine distension on the oestrous cycle of the guinea-pig. *The Journal of Physiology*, 1962, vol. 161, 227-236.
20. W. Traczyk and B. Sadowski. Electrical activity of the "Cerveau Isole" during caudate nucleus stimulation and its modification by eserine and atropine. *Acta Physiologica Polonica*, 1962, vol. 13, 521-533.
21. W. Traczyk and B. Sadowski. Alteration of the muscle tonus due to stimulation of the caudate nucleus in rabbits. *Acta Physiologica Polonica*, 1962, vol. 13, 609-620.
22. B. Sadowski and W. Traczyk. Stimulation effects and bioelectrical activity of the caudate nucleus in unilaterally decorticated rabbits and cats. *Acta Biologiae Experimentalis*, 1963, vol. 23, 101-113.
23. B. Sadowski and W. Traczyk. Conditioned reflexes established in unilaterally decorticated

- rabbits to caudate nucleus stimulation. *Acta Biologiae Experimentalis*, 1963, vol. 23, 125-132.
24. W. Traczyk and F. Przekop. Methods of investigation the function of the hypothalamus and hypophysis in chronic experiments in sheep. *Acta Physiologica Polonica*, 1963, vol. 14, 227-236. (in Polish and English)
 25. Z. Brzezińska, B. Sadowski and W. Traczyk. Effect of some biologically active compounds on acetylcholine-induced contractions of the rectus abdominis muscle in frog. *Acta Physiologica Polonica*, 1963, vol. 14, 171-182. (in Polish and English)
 26. J. Beck and W. Traczyk. Electric stimulation of thalamus unspecific nuclei as the conditional stimulus for the instrumental conditional alimentary reflex. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1963, vol. 11, 199-203.
 27. W. Traczyk and B. Sadowski. Studies on the role of acetylcholine in the activity of caudate nucleus. Relationship between content of acetylcholine in caudate nucleus and muscle tone. *Acta Physiologica Polonica*, 1963, vol. 14, 517-526. (in Polish and English)
 28. W. Traczyk. The influence of cholinesterase inhibitors infused into the caudate nucleus on the spontaneous and evoked bioelectrical activity of the "cerveau isole" preparation. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1963, vol. 11, 395-401.
 29. W. Z. Traczyk. Experimental catalepsy produced in dogs by intraventricular administration of adrenaline and noradrenaline. *International Journal of Neuropharmacology*, 1964, vol. 3, 261-266.
 30. W. Traczyk and B. Sadowski. Electrical activity of the "cerveau isole" preparation and its relation to the acetylcholine content of the caudate nuclei. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology*, 1964, vol. 17, 272-280.
 31. B. T. Donovan and W. Traczyk. Interruption of the hypogastric and pelvic nerve supply to the uterus and the occurrence of pregnancy in the guinea pig. *The Journal of Endocrinology*, 1965, vol. 33, 335-336.
 32. W. Traczyk, J. W. Guzek, B. Jakubowska, T. Toczyski and H. Leśnik. The effect of chronic stimulation of the preoptic area on the function of the adrenal cortex and thyroid in the guinea pig. *Polish Endocrinology*, 1966, vol. 17, 133-145. (in Polish and English)
 33. W. Traczyk and B. Jakubowska. Behaviour of guinea pigs during stimulation of anterior hypothalamus with electric impulses of a different frequency. *Acta Physiologica Polonica*, 1966, vol. 17, 187-194. (in Polish and English)
 34. J. Narebski, W. Traczyk and J. Hurynowicz. Spontaneous electrical activity of the cortex and subcortical centers during reversible anaphylactic shock in rabbits. *Acta Physiologica Polonica*, 1966, vol. 17, 727-741. (in Polish and English)
 35. W. Z. Traczyk and B. Jakubowska. Inhibition of diuresis in relation to frequency of impulses stimulating the hypothalamus in guinea pigs with chronically implanted electrodes. *Acta Physiologica Polonica*, 1966, vol. 17, 923-931 (in Polish and English)
 36. W. Z. Traczyk. The vasopressin content in perfusion fluid from the hypothalamus in conscious chronic dogs. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1966, vol. 14, 727-729.
 37. W. Traczyk. The control of releasing the humoral factors from hypothalamus. *Acta Biologiae Experimentalis* (Warsaw), 1967, vol. 27, 285-288.
 38. A. Drewczyński and W. Z. Traczyk. Hippocampal electrical activity during acute extinction of defensive conditioned reflex in rabbits. *Acta Biologiae Experimentalis* (Warsaw) 1968, vol. 28, 187-196.
 39. W. Z. Traczyk and H. Leśnik. The antidiuretic substance liberation from the axons of the pituitary stalk of the rat. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1968, vol. 16, 401-465.
 40. W. Z. Traczyk, D. I. Whitmoyer and C. H. Sawyer. EEG feedback control of midbrain electrical stimulation inducing sleep or arousal in rabbits. *Acta Biologiae Experimentalis* (Warsaw), 1969, vol. 29, 135-152.
 41. H. Leśnik, J. W. Guzek, W. Z. Traczyk. The release of antidiuretic hormone from pituitary stalk after intravenous calcium chloride or magnesium chloride infusion in rats. *The Journal of Endocrinology*, 1969, vol. 45, 83-90.
 42. W. Z. Traczyk, J. W. Guzek, and H. Leśnik. Distribution of antidiuretic substance in the diencephalon and mesencephalon of the dog. *Neuroendocrinology*, 1970, vol. 6, 56-64.
 43. W. Z. Traczyk and T. Tomas. The influence of hippocampus on the release of antidiuretic hormone from the pituitary stalk in rats. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences*, S. Biol., 1970, vol. 18, 53-58
 44. J. W. Guzek, H. Leśnik et W. Z. Traczyk. Mesure du flux de la vasopressine hypothalamique vers la neurohypophyse. Colloques Nationaux du Centre National de la Recherche Scientifique, No 927: *Neuroendocrinologie*, Paris 24-26. IX. 1969. ed. J. Benoit i C. Kordon, Editions du CNRS, Paris 1970, 177-184. (in French)

45. W. Oliskiewicz, A. Cyrkowiec, T. Michalak and W. Z. Traczyk. Alteration of electrical impedance between electrodes chronically implanted into the midbrain of rabbits. *Acta Physiol. Pol.*, 1970, vol. 21, 821-831. (in Polish and English)
46. W. Oliskiewicz, A. Drewczyński, T. Michalak and W. Z. Traczyk. Bioelectrical activity of the hippocampus aroused by the stimulation of the midbrain reticular formation in the feedback system of rabbits. *Acta Physiologica Polonica*, 1971, vol. 22, 153-167 (in Polish and English).
47. W. Z. Traczyk, D. I. Whitmoyer and C.H. Sawyer. Projections from the periaqueductal central gray to the forebrain during continuous EEG arousal in rabbits. *Acta Physiologica Polonica*, 1971, vol. 22, 411-429 (in Polish and English).
48. W.Z. Traczyk. Vasopressin release from incubated in situ posterior pituitary lobe in rats. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences. S. Biol.*, 1972, vol. 20, 351-356
49. Cyrkowiec and W. Z. Traczyk. Release of Melanocyte-Stimulating Hormone (MSH) from incubated in situ posterior pituitary lobe in rats. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences. S. Biol.*, 1972, vol. 20, 357-360
50. W. Traczyk. Distribution of vasopressin in the diencephalons and mesencephalon in dogs. *Ann. Med. Sec. Pol. Acad. Sci.*, 1972, vol. 17, 295-301.
51. T. Tomas, W. Z. Traczyk and J. W. Guzek. ADH release from cut pituitary stalk and intact pituitary gland during hippocampal stimulation of various frequencies in rats. *Neuroendocrinology*. 1973, vol. 11, 257-267.
52. E. Strumiłło-Dyba, D. Wilmańska and W. Traczyk. Biologically homogenous Substance P isolated from bovine hypothalami. *Acta Physiologica Polonica*, 1973, vol. 24, 685-686.
53. E. Strumiłło-Dyba, D. Wilmańska and W. Traczyk. Substance P isolated from bovine hypothalamus. *Acta Physiologica Polonica*, 1974, vol. 25, 363-370.
54. W. Z. Traczyk. Substance P and vasopressin release from incubated in situ posterior pituitary lobe in rats. *Bulletin de L'Academie Polonaise des Sciences. S. Biol.*, 1974, vol. 22, 731-735.
55. A. Cyrkowiec and W. Z. Traczyk. Effect of intravenous and intracarotid injections of hypertonic fluids on the release of melanocyte-stimulating hormone from the rat posterior pituitary lobe incubated in situ. *The Journal of Endocrinology*, 1975, vol. 66, 85-91.
56. W. Z. Traczyk, J. Pilichowski, W. Szeleberger, H. Wilczak-Szadkowska, M. Nowakowska. A feedback operated electronic device for blocking cerebral alpha rhythm. *Postępy Fizyki Medycznej*, 1975, vol. 10, 229-238. (in Polish)
57. A. Cyrkowiec and W. Z. Traczyk. Lack of stimulating effect of hypertonic NaCl intravenous injection on the release of melanocyte-stimulating hormone from the hypothalamic end of the cut pituitary stalk. *Acta Physiologica Polonica*, 1976, vol. 27, 101-103,
58. W. Z. Traczyk, D. Wilmańska and E. Strumiłło-Dyba. Cardio-depressor and vasodepressor activities of partially purified bovine hypothalamic extract. *Acta Physiologica Polonica*, 1976, vol. 27, 249-258.
59. W. Z. Traczyk. Circulatory effects of Substance P, SP₆₋₁₁ and [pGlu⁶] SP₆₋₁₁ Hexapeptides. In: Substance P, edited by U. S. von Euler and B. Pernow, Raven Press, New York, 1977, 297-309.
60. W. Oliskiewicz and W. Z. Traczyk. Shifting of the brain stem physiological impedance after ovariectomy and oestradiol implantation in rabbits. *Acta Physiologica Polonica*, 1977, vol. 28, 285-296.
61. K. Gryz, J. Jarzębiński, W. Z. Traczyk and D. Wilmańska. Substance P isolated from bovine hypothalamus: amino acid composition, 1977, vol. 28, 383-389 .
62. W. Z. Traczyk and E. Strumiłło-Dyba. Substance P-like peptides and vasopressin release from posterior pituitary lobe incubated in situ after intracarotid injections of hypertonic solution in rats. *Acta Physiologica Polonica*, 1977, vol. 28, 397-404.
63. W. Z. Traczyk and M. Orłowska-Majdak. The effect of intraventricular 6-hydroxydopamine on the content of oxytocin and vasopressin in the hypothalamus and pituitary gland of water-deprived rats, *Acta Physiologica Polonica*, 1977, vol. 28, 497-504.
64. H. Leśnik and W. Z. Traczyk. Effect of increased concentration of Ca⁺⁺ and Mg⁺⁺ in the fluid perfusing the cerebral ventricles, and hypoxia on evoked tongue jerks. *Acta Physiologica Polonica*, 1978, vol. 29, 27-36.
65. M. Orłowska-Majdak, B. Werulik and W. Z. Traczyk. Release of oxytocin and Substance P-like peptides from the rat posterior pituitary lobe incubated in situ after infusion of hypertonic solution into the third cerebral ventricle. *Acta Physiologica Polonica*, 1978, vol. 29, 11-16.
66. W. Z. Traczyk and J. Kubicki. The pressor response to Substance P and hexapeptide [pGlu⁶] SP₆₋₁₁ injections into the cerebral ventricles in rats. *Neuropharmacology*, 1980, vol. 19, 607-611,
67. M. Łuczyńska and W. Z. Traczyk. Influence of cerebral centricles perfusion with hexapeptide derivatives of Sub-

- stance P on evoked tongue jerks in rats. *Brain Research*, 1980, vol. 198, 403-410.
68. E. Kacprzak and W. Z. Traczyk. Effect on the estrous Cycle of female rats of implantation of Substance P fragment SP₆₋₁₁ into the diencephalon. In: *Neuropeptides and Neural Transmission*, edited by C. Ajmone Marsan and W. Z. Traczyk, Raven Press, New York, 1980, 141-151.
 69. C. Cannon, D. Powell, P. Skrabanek, E. Strumiłło-Dyba and W. Z. Traczyk. SP-like immunoreactivity in cerebrospinal and perfusing cerebral ventricle fluid in rats. In: *Neuropeptides and Neural Transmission*, edited by C. Ajmone Marsan and W. Z. Traczyk, Raven Press, New York, 1980, 153-157.
 70. W. Z. Traczyk and M. Łuczyńska. Activity of medullary centers after perfusion with [pGlu⁶]SP₆₋₁₁ hexapeptide, a derivative of Substance P, through cerebral ventricles. In: *Neuropeptides and Neural Transmission*, edited by C. Ajmone Marsan and W. Z. Traczyk, Raven Press, New York, 1980, 165-180.
 71. B. Jakubowska-Naziembło, B. Włodzimierska and W. Z. Traczyk. Effect of intracerebroventricular administration of Substance P and its hexapeptide fragment on the estrus cycle in female rats. *Acta Physiologica Polonica*, 1980, vol. 31, 637-645.
 72. S. Lipińska, M. Orłowska-Majdak, G. Rubacha and W. Z. Traczyk. Oxytocin release from neurohypophysis evoked by preganglionic stimulation of the rat superior cervical ganglion. *Endokrinologie*, 1982, vol. 79, 385-392.
 73. A. Gorąca, W. Z. Traczyk and A. Konarzewska. The influence of amino acids, vasopressin and oxytocin on spontaneous contraction of the right auricle of the right atrium of two-day-old rats in vitro. *Acta Physiologica Polonica*, 1984, vol. 35, 454-459.
 74. A. Gorąca, T. Tranda and W. Z. Traczyk. Appearance of a cardiodepressant factor in the medium incubating in situ the posterior pituitary lobe of the rat. I. Isolation of active compound. *Acta Physiologica Polonica*, 1984, vol. 35, 460-468.
 75. W. Z. Traczyk and S. Kosiński. Effect of intracerebroventricular administration of delta-sleep-inducing peptide on hippocampal electrical activity in the rabbit. In: *Sleep '84*, editors W. P. Koella, E. Rüter, H. Schulz, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, New York, 1985, 220-221.
 76. B. Meltzer, W. Z. Traczyk and J. Kubicki. Arterial blood pressure response in conscious rabbits to administration of C-terminal fragment of Substance P into the cerebral ventricles, intravenously and intragastrically. *Arzneimittel-Forschung / Drug Research*, 1985, vol. 35, 1374-1377.
 77. U. Szkudlarek, D. Cannon, N. Corbally and W. Z. Traczyk. Substance P in the blood plasma in hypophysial portal vessels. *Acta Physiologica Polonica*, 1986, vol. 37, 92-99.
 78. S. Lipińska, W. Z. Traczyk and F. Kokot. Mechanism of the post-haemorrhagic vasopressin release from the posterior pituitary lobe. *Acta Physiologica Polonica*, 1986, vol. 37, 109-117.
 79. B. Jakubowska-Naziembło, U. Antonowicz, D. Cannon and W. Z. Traczyk. Immunoreactive Substance P content in pituitary and median eminence in female rats on particular days of oestrus cycle and in male rats. *Endokrynologia Polska*, 1986, vol. 37, 23-29.
 80. U. Szkudlarek, J. Mazanowska-Gajdowicz, D. Cannon and W. Z. Traczyk. Sciatic nerve stimulation and Substance P release from posterior pituitary lobe (PPL) in rats. In: *Substance P and Neurokinins*, edited by J. L. Henry, R. Couture, A. C. Cuello, G. Pelletier, R. Quirion, D. Regoli, Springer-Verlag, New York, 1987, 288-290.
 81. E. Potargowicz and W. Z. Traczyk. Suppression of Noradrenaline-induced ovulation by administration of Substance P into the third cerebral ventricle in pseudo-pregnant rats. In: *Substance P and Neurokinins*, edited by J. L. Henry, R. Couture, A. C. Cuello, G. Pelletier, R. Quirion, D. Regoli, Springer-Verlag, New York, 1987, 321-323.
 82. A. Gorąca and W. Z. Traczyk. Appearance of a cardiodepressant factor in the medium incubating in situ the posterior pituitary lobe of the rat. II. Differentiation from other active compounds. *Acta Physiologica Polonica*, 1988, vol. 39, 98-111.
 83. G. Rubacha, M. Orłowska-Majdak and W. Z. Traczyk. The effect of Substance P (SP) infusion above the supraoptic nuclei of hypothalamus on the vasopressin content in the posterior pituitary lobe after haemorrhage in rats. *Acta Physiologica Polonica*, 1988, vol. 39, 175-182.
 84. B. Jakubowska-Naziembło, W. Z. Traczyk, B. Dziedzic and N. Corbally. Neonatal testosterone pretreatment significantly alters Substance P-like immunoreactivity of the median eminence. *Neuroendocrinology Letters*, 1988, vol. 10, 113-118.
 85. B. Dziedzic, A. Sumorok, N. Corbally and W. Z. Traczyk. Decrease of immunoreactive Substance P content in posterior pituitary lobe after bilateral superior cervical ganglionectomy in female rats. *Proceedings of the Fourth International Conference on the Neurohypophysis. New Aspects of Morphology Function and Regulation*, Copenhagen

2-5 July 1989, Published by Oxford University Press.

86. U. Szkudlarek, J. Mazanowska-Gajdowicz, R. M. Buijs, D. Cannon and W. Z. Traczyk. Vasopressin and Substance P release from posterior pituitary lobe incubated in situ after osmotic stimulation of 3rd cerebral ventricle or of sciatic nerve in rats. Proceedings of the Fourth International Conference on the Neurohypophysis. New Aspects of Morphology Function and Regulation, Copenhagen 2-5 July 1989. Published by Oxford University Press, 10-12.
87. M. Orłowska-Majdak, G. Rubacha and W. Z. Traczyk. Vasopressin content in the posterior pituitary lobe of rats

after Substance P infusion above the hypothalamic supraoptic nuclei and after haemorrhage. Proceedings of the Fourth International Conference on the Neurohypophysis. New Aspects of Morphology Function and Regulation. Copenhagen 2-5 July 1989. Published by Oxford University Press, 13-15.

88. A. Gorąca and W. Z. Traczyk. Increase of cardiodepressant activity in the medium incubating in situ the posterior pituitary lobe during vagal nerve stimulation in rat. Proceedings of the Fourth International Conference on the Neurohypophysis. New Aspects of Morphology Function and Regulation. Copenhagen

2-5 July 1989. Published by Oxford University Press, 154-155.

89. A. Gorąca and W. Z. Traczyk. The lack of influence of some neuropeptides present in the posterior pituitary lobe on the frequency of spontaneous contraction of the isolated heart auricle. *Acta Physiologica Polonica*, 1990, vol. 41, 54-64.
90. S. Lipińska, U. Szkudlarek and W. Z. Traczyk. Hypophysial portal blood flow during pre-ganglionic stimulation of the superior cervical ganglion under condition of systemic arterial blood pressure stabilization in rat. *Acta Physiologica Polonica*, 1990, vol. 41, 20-28.

